

Pekarna Bežigrad nova TOZD

Pekarna v Samovi ulici v Ljubljani je enota temeljne organizacije Pekarne Ljubljana. Pobuda, da bi iz te enote ustanovili svojo temeljno organizacijo združenega dela, ni nova. Vzniknila je iz kolektiva in s strani občinskih organov že pred leti, vendar je bil delovni proces toliko povezan z delom v pekarni na Šmartinski, da osamosvojitve enote ne bi bila smotrna.

Zdaj so razmere dozorele. Temeljna organizacija združenega dela Pekarne Ljubljana je postala velika, skoraj delovna organizacija, vključevanje delavcev v samoupravne in poslovne zadeve ni moglo biti več učinkovito. Posledica tega pa je bila potem tudi nezainteresiranost delavcev, nekatere probleme so enostavno lahko prezrli ali jih preložili, češ, bomo že kako. Naša povezanost nam ni več pomenila nobene vzpodbude, pravijo.

Pekarna Ajdovščina, kot se je pred priključitvijo k Žitu imenovala pekarna v Samovi, je bila prva industrijska pekarna v Ljubljani. Zgradili so jo vsi ljubljanski peki in sicer so prispevali po dinar od kilograma kruha. Sredi marca 1960 smo lahko poskusili prvi kruh iz novih peči. Tri leta kasneje se je pekarna pridružila Živilskemu kombinatu Žito.

Od 92 delavcev, ki pečejo kruh za druge in ga služijo zase v tej pekarni, sta dva, ki sta tu prav od začetka. Tehtalec Rauh in vodja izmene Horvat sta po devetnajstih letih preživela tu dobre in slabe čase. Največje spremembe so seveda prinašale rekonstrukcije in tehnološke spremembe. Tudi sicer je fluktuacija zadnja leta dokaj skromna, kar kaže tudi na zadovoljnost in dobro počutje zaposlenih v tem obratu. Zdaj so v teku intenzivne priprave za ustanovitev temeljne organizacije združenega dela. Imenovala se bo temeljna organizacija združenega dela Pekarna Bežigrad. Pripravljen je predlog statuta in samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo Žito. Potem ko se je več kot 90 odstotkov delavcev na referendumu izrazilo za formiranje temeljne organizacije, bo v marcu že konstituiran delavski svet ter drugi samoupravni organi in družbenopolitične organizacije. Osnovna sindikalna organizacija pa že deluje. Kot načrtujejo, bo TOZD Pekarna Bežigrad ustanovljena 1. aprila 1979. Kakšne spremembe pričakujejo? Vsekakor se zavedajo, da bodo imeli toliko, kolikor bodo ustvarili. Da bodo tudi natanko vedeli, kako so delali in vpliv delavcev na to, kako bodo razpolagali z rezultati svojega dela, bo očitno. 70 odstotkov delavcev bo sodelovalo v samoupravnih organih, raznih komisijah, tako bo tudi obveščenost boljša. Načela zakona o združenem delu bodo prišla s papirja v delovni vsakdan.

Stremeli bodo za čim popolnejšo ponudbo. Kot doslej bodo tudi v prihodnje pekli predvsem posebne vrste kruha, iskali pa bodo še možnosti za peko kruha in peciva

z daljšim časom trajanja. Za svojo prvo nalogo so si zadali, da koristno izrabijo zadnje dve do tri ure dopoldanske izmene prav za izdelavo trajnejših izdelkov, ki gredo v prodajo lahko popoldne ali celo naslednji dan.

Pri svojem proizvodnem programu nameravajo čim uspešneje sodelovati z drugimi pekarnami in z vsemi temeljnimi organizacijami v kombinatu. Solidarno povezovanje je njihov interes, ne zapiranje vase. Medsebojno dogovarjanje bo moralo biti takšno, da ne bo povzročalo nepriemerne konkurence, temveč ustvarjalno sodelovanje, ki bo zadovoljevalo potrošnikove zahteve in seveda delavce v novi temeljni organizaciji Pekarna Bežigrad.

Utrip našega vsakdana

Ignac Blaznik

Triglav je res lepo ime za eno od temeljnih organizacij združenega dela Živilskega kombinata Žito. Kakor je ponosen naš oče, tako smo tudi delavci ponosni, ko se naše ime pojavlja širom naše domovine z našimi izdelki.

Zaposlenih nas je 255, prebivalce treh občin oskrbujemo s kruhom, izdelujemo mehko pecivo, ki se je uveljavilo po celi domovini. Nedelja zvečer je. Nekaj pekov že začne mesti naš vsakdanji kruh. Najbrž nikoli ne pomislimo, kako so nekateri ob nočni počitek, da imamo zjutraj sveže žemlje za zajtrk. In da si ne smejo privoščiti nobene napake, saj smo pripravljeni takoj kritizirati. Leščani pravijo, da je kruh iz te pekarnе najslabši in hvalijo

kranjskega, Kranjčani bi radi kupovali ljubljanskega, Gorenjci nasploh primorskega in tako naprej.

V pekarni temeljne organizacije Triglav vemo, da je naša oprema že slaba in jo nameravamo obnoviti še letos spomladi. Soočamo se tudi s pomanjkanjem pekov, za ta poklic ni posebnega zanimanja, kajti za težaško delo osebni dohodek ni navdušujoč.

V našem oddelku za mehko pecivo bi imeli sladokusci kaj videti. Kot zlatorumena preproga potuje testo po tekočem traku, noži ga razrežejo, posebna naprava ga namaže s kremo, nekatere vrste še oblijeje s čokolado. Ta razmeroma mlada industrijska veja ima velike možnosti za nadaljnji razvoj. Tega se zavedamo, zato nameravamo industrijsko slaščičarstvo krepiti v sodelovanju s temeljnimi organizacijami posebnega pomena.

In samoupravljanje pri nas? Vse prevečkrat pojmujejo to kot samo pravico in ne kot dolžnost. Predvsem se trudimo, da bi delegatski sistem postal to, kar mora in da bi delegati opravljali svoje zadolžitve. Delegate v samoupravnih organih in v družbenopolitičnih organizacijah bomo morali izobraževati, da bodo lahko uspešni. Naše družbenopolitične organizacije budno spremljajo vsa dogajanja v temeljni organizaciji in sodelujejo pri oblikovanju samoupravnih odnosov.

Posebno poglavje je disciplina. Kot verjetno povsod, imamo tudi pri nas nekaj takih, ki se ne ozirajo preveč na določbe v splošnih aktih, na delovne dolžnosti in obveznosti. Včasih pogovor ne zaleže in mora posredovati disciplinska komisija. Problem — prav tako ni samo naš — nam pomenijo tudi preštevilne odsotnosti z dela zaradi bolezni. Doslej nam noben ukrep ni bistveno izboljšal stanja. Tako, to je utrinek našega vsakdana. Če želite zvedeti kaj več, nas obiščite. Izmenjava izkušenj lahko le koristi. Spoznavajmo se med seboj, prijetneje in uspešneje bomo lahko delali!

Za boljše gospodarjenje

V temeljni organizaciji Imperial v Krškem so delegati v delavskem svetu sprejeli plan za leto 1979. Plan temelji na analizi in oceni poslovanja v letu 1978. Fizični obseg proizvodnje se bo letos predvidoma povečal za 14 odstotkov, izvoz za 54 odstotkov, na domačem tržišču bodo prodali za 7,8 odstotkov več kot lani, večino na račun novih izdelkov.

Plan celotnega prihodka bo predvidoma večji za 27 odstotkov v odnosu na lanskolletno realizacijo. Razliko med fizičnim in vrednostnim povečanjem proizvodnje pogojuje dejstvo, da bodo višje cene od 1. 3. 1978 veljale celo plansko leto. Dohodek se bo po planu povečal za 20 odstotkov, čisti dohodek pa za 23 odstotkov. Produktivnost dela bo večja za 9,5 odstotka.

Planirana so tudi nova vlaganja za strojno opremo in za povečanje proizvodnih prostorov, to pa je spet pogoj za večjo produktivnost, večjo rentabilnost in ekonomičnost poslovanja.

Da pa bodo v temeljni organizaciji Imperial vse zastavljene naloge in cilje lahko dosegli, so sklenili posebno pozornost posvečati nekaterim delovnim področjem. Eno od teh je vsekakor skrb za čim boljše organizacijo dela, za racionalno zasedbo opravljanja del in nalog, za kvalitetnejše tehnološke postopke, za kontrolo poslovanja. Da bi znižali proizvodne stroške, bodo zaostriili kontrolo nad uporabo surovin, embalaže, vseh drugih materialov, rezervnih delov, vsak kalo mora biti kontroliran in minimalen.

Organizacija dela mora biti takšna, da bo efektivno izkoriščanje naprav in časa racionalno.

Odločili so se zaostriiti kontrolo bolniških staležev, razporeditve letnih dopustov, varstva pri delu, kontrolo nad trošenjem za reprezentanco in propagando.

Svobodna menjava dela, za katero se temeljna organizacija dogovarja s skupnimi službami kombinata, mora biti zasnovana resnično na delu. S temeljnimi organizacijami združenega dela posebnega pomena je treba doseči prave dohodkovne odnose namesto pokrivanja zahtevkov po določeni vsoti denarja, ki nima nič skupnega z dohodkovnimi odnosi.

Izpopolnili bodo sistem nagrajevanja po delu. Nadurno delo se opravi lahko le tedaj, če je res neobhodno potrebno.

Pisarniško poslovanje mora delovati brezhibno, strokovno in racionalno. Finančna služba je odgovorna za ažurnost, pravočasno izdelavo periodičnih obračunov in zaključnega računa in seveda za zakonitost finančnega poslovanja.

Za vse navedene in sprejete naloge je odgovoren vsakdo, ki opravlja dela in naloge v temeljni organizaciji. V prizadevanju za uresničitev planskih obveznosti je potrebna tudi politična aktivnost temeljne organizacije.

Vse te stabilizacijske ukrepe so sprejeli delavci na zboru delovnih ljudi.

Uspehi našega dela v lanskem letu

Leto 1978 je za nami in lahko smo zadovoljni. Večina temeljnih organizacij je uspela realizirati svoje količinske plane, manj uspeha pa beležimo pri reševanju organizacijskih problemov, uvajanju dohodkovnih odnosov, pri izvajanju politike nagrajevanja po delu.

V analizi poslovanja prikazujemo:

- realizacijo količinskega plana;
- delitev celotnega prihodka za kombinat skupaj s kazalci poslovanja, ki opredeljujejo poslovni uspeh posamezne temeljne organizacije;
- podatke o uvozu in izvozu;
- aktivnost na investicijskem področju;
- politiko osebnih dohodkov skupaj z grobo oceno delovnega časa in
- zaključke.

Realizacija količinskega plana

Skupni količinski indeks doseganja plana znaša za leto 1978 111,1 odstotkov, največji je pri TOZD Mlini — 119,86 in najnižji pri TOZD Pekatete — 92,5 odstotkov. Dejstvo je, da smo pri planiranih količinah za mlinarstvo upoštevali dnevne kapacitete in redni delovni čas, kar pomeni, da bi TOZD Mlini brez obratovanja v prostih sobotah in nedeljah presegla plan le za 2,93 odstotka. Mlinska industrija se namreč že dalj časa bori s problemom, kako uskladiti realne kapacitete s potrebami po njenih proizvodih. Položaj na trgu, ki ga TOZD Mlini mora obdržati, zahteva, da se melje tudi ob sobotah in nedeljah. Prvotni načrt, da bodo do leta 1980 kapacitete večje in bo mlevna kvota pšenice znašala 65 000 ton, se je izkazal za prenatrtega, predvsem pa za preveč enostranskega. Zadostitev kapacitet in moderen način transporta s cisternami brez pripravljenih odjemnih mest za tak način ne bi dala finančno nobenih rezultatov. Z odločitvijo, da se poleg izgradnje terminala v Ljubljani postavijo tudi silosi za moko pri pekarnah, medtem ko rekonstrukcija mlina počaka, je TOZD prevzela tudi obvezo, da bodo mleli tudi ob sobotah in nedeljah.

Proizvodnjo testenin že vsa leta spremljajo enaki problemi: zasičenost trga, pomanjkanje delovne sile, dotrajane linije, kar povzroča številne zastoje in prekinitve.

V naslednji tabeli I prikazujemo proizvodnjo po TOZD nasproti planu 1978 in realizaciji 1977, seveda s predpostavko, da so v koloni »realizacija 1977« proizvodni obrati razvrščeni tako, da tvorijo primerljiv podatek z letom 1978. Količinski porast proizvodnje v primerjavi z letom 1977 je znašal 3,2 odstotke, kar je ugoden podatek, saj je običajno proizvodnja naraščala še počasneje (1971 do 1975 je stopna rasti 2,2 odstotka letno). Medtem ko se mlinarstvo spopada z omejenimi kapacitetami, pekarstvo kot dejavnost tudi ni sposobna glede na njen karakter potrošnje dosegati posebnih skokov v proizvodnji, je letošnji rezultat za konditorstvo zelo ugoden in sicer tako glede količinskega porasta kot glede ugodne cenovne politike, saj so bile cene povečane med letom dvakrat.

V srednjeročnem planu za pekarstvo je bil podan večji poudarek stopnji rasti pogojnih količin, kajti sama količina ne glede na vsebino nam pove premalo. Nove cene osnovnih kruhov, ki so stopile v veljavo šele letos v februarju, obetajo pekarstvu ugoden gospodarski uspeh, nikakor pa ne smejo zaustaviti težnje k uvajanju in širjenju proizvodnje specialnih kruhov.

V najtežjih pogojih se je in se še nahaja proizvodnja testenin. Na eni strani stari

Tabela I
Proizvodnja — količinsko

TOZD	Plan	Realizacija 1978	Indeks doseganja plana	Realizacija 1977	Indeks 78/77
TOZD Mlini					
Mlin Ljubljana	30 000 000	37 233 000	124,1	36 141 000	103,0
Mlin Homec	8 000 000	9 600 760	120,0	9 451 480	101,5
Mlin Vir	8 250 000	9 922 362	120,3	9 756 724	101,6
Mlin Vrhnika	11 000 000	11 038 190	100,3	11 304 209	97,6
Mlin Bistra	2 010 000	2 546 386	126,7	2 194 574	116,0
Usluž. mlini	—	685 720	—	670 397	102,2
Skupaj	59 260 000	71 026 418	119,86	69 518 384	102,1
TOZD Pekarne Ljubljana					
Pekarna Šmartinska	10 680 000	11 581 504	108,4	9 666 497	119,8
Pekarna Samova	6 285 000	6 176 978	98,3	7 231 103	85,4
Pekarna Kamnik	1 984 000	1 983 228	99,9	1 944 661	101,9
Pekarna Kočevje	1 330 000	1 310 872	98,6	1 301 919	100,6
Pekarna Trbovlje	1 432 000	1 431 461	99,9	1 466 650	97,6
Pekarna Domžale	490 000	509 210	103,9	485 369	104,9
Obrat zmrznjene hrane	505 400	252 550	50,0	164 768	153,2
Skupaj	22 706 400	23 245 803	102,4	22 260 967	104,4
TOZD Šumi					
	5 413 000	5 254 706	97,1	4 870 583	107,9
TOZD Triglav					
Pekarna Lesce	4 800 000	4 877 990	101,1	4 890 497	99,7
Pekarna Tržič	1 474 206	1 440 566	97,7	1 503 374	95,8
Mehko pecivo	1 400 000	1 634 891	116,8	1 531 952	106,7
Skupaj	7 674 206	7 953 447	103,6	7 925 823	100,3
TOZD Imperial					
	2 352 000	2 298 278	97,7	2 049 700	112,7
TOZD Dolenjska					
Pekarna Novo mesto	3 869 600	4 184 468	108,1	3 940 195	106,1
Pekarna Črnomelj	1 653 000	1 769 638	107,1	1 611 509	109,8
Skupaj	5 522 600	5 954 106	107,8	5 551 704	107,2
TODZ Pekarna Kranj					
	4 380 000	4 467 099	102,0	4 198 182	106,4
TOZD Gorenjka					
	1 417 600	1 505 212	106,2	1 412 691	106,5
TOZD Pekarna Krško					
	2 650 000	2 800 221	105,7	2 627 967	106,5
TOZD Pekarna Vrhnika					
	2 425 185	2 545 301	104,9	2 427 594	104,8
TOZD Pekatete					
	3 650 900	3 377 721	92,5	3 619 665	93,3
Skupaj	117 451 891	130 508 312	111,1	126 462 261	103,2

stroji, visoki stroški obratovanja in na drugi nespremenjene cene že več kot dve leti. O delitvi trga med proizvajalci testenin v Sloveniji, predvsem pa o delitvi proizvodnega programa, ki naj bi prinesla zmanjšanje proizvodnih stroškov, je bilo precej govora, vendar dalje od dogovarjanja in večanja medsebojne konkurence (s pomočjo popustov in super-rabatov) nismo prišli.

Analiza celotnega prihodka DO Žito

Medtem, ko je bil skupni količinski plan presežen za 11,1 odstotkov, je bil plan celotnega prihodka presežen za 15,1 odstotkov. Povezavo med količinskim porastom nasproti letu 1977 za 3,2 odstotke in porastom celotnega prihodka z istim obdobjem za 20,6 odstotkov nam vsekar dajo cene. Istočasno bi si morali tudi zastaviti vprašanje, ali je prav, da vsako povečanje cen stroškov v proizvodnji skušamo prevaliti na končnega potrošnika — delavca, ki prav tako na račun svojih povečanih življenjskih stroškov zahteva povečanje osebnega dohodka. Dejstvo je, da na tak način vsi skupaj prispevamo svoj delež k vse večji inflaciji. Če preprosto upoštevamo produkt med indeksom življenjskih stroškov, ki znaša za leto 1978/77 15,8 odstotkov in indeksom količinskega porasta 103,2 odstotke, dobimo indeks porasta 119,5 odstotkov, kar pa je zelo blizu indeksu povečanja celotnega prihodka pri nas — 20,6 odstotkov. Na vprašanje, kakšna je naša realna količinska produktivnost, žal ne moremo odgovoriti točno, ker nimamo vpeljanega sistema stalnih cen, struktura proizvodnje pa je v količinskem pokazatelju zakrita. Kljub temu navajamo podatek, ki nam razkriva marsikaj — samo če ga hočemo razumeti in priznati kot resničnega — četudi samo približno, da količina

Tabela II
Količina na zaposlenega

	1977	1978	Indeks 78/77
Količina—kg	126 463 261	130 508 312	103,2
Število zaposlenih po urah	2 255	2 369	105,0
Količina/z	56 081 kg/z	55 090 kg/z	98,2
Povprečno število zaposlenih	2 174	2 248	103,4
Količina/z	58 170 kg/z	58 055 kg/z	99,8

v absolutnem znesku na zaposlenega pada!

Pri analiziranju delitve celotnega prihodka primerjalno z letom 1977, je treba poudariti, da podatki v tabeli niso med seboj povsem primerljivi. Tako smo v porabljenih sredstvih vključevali v letu 1977 tudi celotne stroške skupnih služb, v letu 1978 pa samo še stroške TOZD Blagovni promet in Razvoj-inženiring. Če ocenimo, da je od celotnih stroškov za skupne službe v letu 1977 odpadlo 53,5 odstotkov, ostalih 46,5 odstotkov pa na TOZD Razvoj inženiring in Blagovni promet (ako razmerje nastopa v letu 1978 in je prikazano posebej v tabeli za DSSS), potem je ocenjeni realni porast porabljenih sredstev za 17,4 odstotkov in porast dohodka za 38,1 odstotkov.

Visoki indeksi porasta nas ne smejo zapeljati v mišljenje, da so rezultati le na

Amortizacijo moramo primerjalno tretirati skupno, pospešeno in minimalno, ker v skupni bilanci v letu 1977 ni bila vsa pospešena amortizacija prenešana v dohodek, ampak le del.

ših prizadevanj, ampak so posledica več faktorjev:

- večje količinske proizvodnje;
- predvsem višjih prodajnih cen;
- sprememb knjigovodskih predpisov (posebno še pri zajemanju plačane realizacije, vrednosti zalog, itd.);
- spremenjene strukture dohodka (pri zajemanju stroškov DSSS, obresti, posojila za nerazvite, itd.).

V tej smeri nas potrjuje tudi struktura celotnega prihodka, ki pa se ni tako bistveno spremenila glede na leto 1977 kot nominalni podatki.

	1977	1978
Celotni prihodek	100	100
Porabljenih sredstev	76,7	81,3
Dohodek	23,3	18,7
Od tega:		
Čisti dohodek	16,4	14,5
Osebnih dohodkov	11,7	11,3
Ostali del za sklade	4,7	3,2

	1977	1978	Indeks 78/77
Minimalna amortizacija	37 165 195	30 051 677	
Pospešena amortizacija	9 759 792	28 037 920	
Skupaj amortizacijska sredstva	46 924 987	58 089 597	123,7

Sredstva za amortizacijo so se povečala za 23,7 odstotkov, napram planu 1978 pa za 9,1 odstotkov.

Podrobna vsebinska analiza podatkov nam kaže, če primerjamo porast posameznih kazalcev uspešnosti poslovanja, da se rast teh kazalcev giblje v naslednjih mejah:

- povprečno uporabljena sredstva (PSR) so narasla za 25,5 odstotkov;
- dohodek na PSR se je povečal od 0,38 na 0,46 oz. za 21,0 odstotkov;
- razporejena sredstva za OD so se povečala za 19,5 odstotkov;
- mesečni OD na zaposlenega neto pa za 19,1 odstotka.

Ostali kazalci uspešnosti po TOZD so prikazani v tabeli IV.

Kako napreduje naša prodaja?

Bolj konkretni od kazalcev uspešnosti so podatki v prodajnih količinah, prikazani v tabeli V. Količinsko smo povečali ekster-no prodajo za 7,1 odstotkov, vrednostno za 24,2 odstotkov, indeks cen 78/77 pa izraža ne samo vpliv povečanja cen, ampak tudi vpliv spremenjene strukture proizvodnje v korist boljših in dražjih artiklov.

Kaj nam pove prikazana tabela kazalcev uspešnosti? Le to:

- kako zelo smo med seboj različni tako v doseženem dohodku na zaposlene-ga v posamezni TOZD, kot tudi v višini povprečno uporabljenih poslovnih sred-stvih, ki so potrebna temeljni organizaciji za normalno poslovanje;
- da nam 1 din povprečno uporabljenih poslovnih sredstev prinaša zelo različen dohodek;
- da smo kot živilska dejavnost postali bolj akumulativni kot lani, itd.;
- da moramo biti pri čitanju podatkov previdni, ker ne smemo pozabiti, da tudi na področju zbiranja podatkov in infor-macij vlada »prehodno obdobje«. To pa pomeni, da ni vse v redu, da so vsebinske primerjave rezultatov otežkočene, prene-kateri podatek služi le samemu sebi, kot npr. pri TOZD Blagovni promet, ko nava-jamo, da nam 1 din vloženih sredstev v poslovna sredstva (v osnovna in obratna) prinese 2,13 din dohodka.

Kaj nam pomeni izvoz?

Realizacija je razmeroma majhna, saj se vrtimo že nekaj let na istem nivoju, res pa je, da kot živilska industrija kaj bistve-nih sprememb ne moremo pričakovati. A tudi ničesar ni bilo narejenega za pospe-šitev izvoza! Devizna sredstva pa še kako potrebujemo, saj je vrednostno uvoz kar za 8,4-krat večji od izvoza, kar prikazujeta tabeli VI in VII.

Tabela VI
Pregled izvršenega izvoza po dejavnostih v letih 1976, 1977 in 1978

	1976	1977	1978	Indeks 78/77
Testenine	2 125 173	504 736	599 703	118,8
Konditorstvo:	7 948 172	7 235 672	10 220 958	141,3
— bonboni	140 112	25 324	170 984	
— žvečilni bonboni	7 808 600	7 095 453	10 049 974	
— rolade	—	114 895	—	
Skupaj izvoz	10 073 345	7 740 407	10 820 661	139,8

Tabela VII

Primerjava izvršenega uvoza po dejavnostih v letih 1976, 1977 in 1970

	1976	1977	1978	Indeks 78/77
Mlinarstvo				
surovine	301 789	2 243 788	—	
rezervni deli	517 094	474 437	459 142	
oprema	142 065	2 921 228	1 945 978	
Skupaj	960 948	5 639 453	2 405 120	42,6

Tabela III
Delitev celotnega prihodka DO Žito za leto 1977, 1978 in plan 1978

	1977	1978	Plan 1978	Indeks 78/77	Indeks 1978/plan 1978
Celotni prihodek	1 548 620 914	1 868 441 052	1 623 743 685	115,1	120,6
Porabljena sredstva	1 221 530 250	1 404 084 392	1 215 597 735	115,5	(117,4) 114,9
Družbeni proizvod	327 090 664	464 356 660	408 145 950	113,8	141,9
Minimalna amortizacija	37 165 196	30 051 677	20 540 021	146,3	80,8
Dohodek	289 925 468	435 602 513	387 605 929	112,4	(138,1) 150,2
Vkalkulirani davki in prispevki	55 280 012	69 285 587	54 105 326	125,7	125,3
Pospešena amortizacija	9 759 792	28 037 920	32 699 812	85,7	287,2
Del dohodka za DSSS		32 411 169	30 409 015	106,6	—
Čisti dohodek	224 885 664	305 867 835	270 391 776	113,1	136,0
Osební dohodki	175 310 491	218 857 474	217 049 018	100,8	124,8
Ostali del za sklade	49 575 173	87 010 361	53 342 758	163,1	175,5
Povprečna poslovna sredstva	750 499 906	942 489 879	—	—	125,5
Povprečno zaposlenih	2 152	2 248	2 163	103,9	104,4

Tabela IV
Kazalci uspešnosti poslovanja za leto 1978

TOZD	D/Z	D/PSR	ČD/Z	% akum. v doh.	% akum. v ČD	PSR/7	Raz. sr. za OD/z letno	Mesečno neto OD/Z
DSSS	139 356	0,44	130 956	—	—	314 029	111 889	6 456,25
Mlini	377 733	0,20	177 550	25,56	48,62	1 687 900	110 388	6 369,61
Pekarne Ljubljana	155 099	0,71	119 952	8,10	10,47	218 380	96 479	5 567,03
Šumi	179 951	0,47	123 390	20,28	29,57	381 920	82 481	4 759,32
Triglav	166 506	0,58	113 233	14,46	21,26	286 224	87 316	5 020,94
Imperial	233 492	0,77	166 924	32,52	46,73	300 825	89 067	4 908,56
Pekarna Dolenjska	168 959	0,56	113 179	13,85	20,68	101 670	88 126	4 833,06
Pekarna Kranj	175 287	0,63	125 498	7,08	9,89	278 107	102 748	5 921,81
Gorenjka	272 991	0,56	190 422	39,67	56,87	485 197	79 627	4 578,80
Maloprodaja	147 366	0,94	115 322	12,33	15,76	156 725	84 410	4 874,02
Pekarna Krško	215 655	0,58	131 328	15,32	20,68	370 306	131 328	7 237,60
Pekarna Vrhnika	141 996	0,70	144 755	2,50	3,09	200 684	97 487	5 583,10
Blagovni promet	212 712	2,13	170 628	2,49	3,11	99 669	151 495	8 741,59
Pekatete	158 446	0,42	111 819	4,85	6,87	373 351	87 923	5 073,31
Razvoj-inženiring	201 024	2,12	152 373	2,74	3,62	94 752	130 727	7 543,23
Tehnični obrati	154 845	0,67	124 854	2,50	3,10	229 004	108 278	6 247,86
Kombinat 78	193 773	0,46	136 062	17,24	24,56	419 257	97 356	5 617,67
Kombinat 77	134 723	0,38	104 500	9,92	12,78	348 745	81 463	4 714,35
Indeks 78/77	143,8	121,0	130,2	173,7	192,1	120,2	119,5	119,2

Tabela V
Podatki o prodaji

	1977			1978				
Dejavnost	Količina kg	Vrednost	Povpr. cena na kg	Količina	Vrednost	Povpr. cena na kg	Količinski indeks 77/78	Indeks cen 77/78
Mlinarstvo	57 095 757	213 236 078	3,73	61 921 175	270 690 345	4,37	108,4	117,1
Testenine	3 175 613	42 846 265	13,49	3 303 597	50 175 721	15,19	104,0	112,6
Pekarstvo	40 559 689	299 155 609	7,37	42 571 323	347 226 745	8,16	104,9	110,7
Mehko pecivo	1 488 526	61 955 635	41,62	1 605 631	76 652 843	47,74	107,9	114,7
Konditorstvo	7 583 525	307 236 513	40,51	8 291 945	404 290 043	48,75	109,3	120,3
Ostalo	734 782	13 094 817	17,82	798 339	14 948 066	18,72	108,6	105,1
Skupaj	110 637 892	937 524 917	8,47	118 492 010	1 163 983 763	9,82	107,1	115,9

Pekarstvo			
surovine	9 866 383	10 702 766	8 442 942
embalaža	483 604	1 204 939	52 685
rezervni deli	226 696	298 799	361 350
oprema	—	2 861 217	1 281 730
Skupaj	10 576 683	15 067 720	10 138 707
			67,3

Konditorstvo			
surovina	27 888 902	59 390 362	32 408 694
embalaža	646 959	731 723	2 756 864
rezervni deli	945 438	1 409 439	3 243 254
oprema	2 969 897	1 263 157	39 433 134

Skupaj	32 451 197	62 794 682	77 841 946	124,0
Ostalo	—	—	443 192	
Skupaj uvoz	43 988 828	83 501 855	90 828 965	108,8

Aktivnost na investicijskem področju

V tabeli, ki prikazuje planirana sredstva za investicije ter dejansko porabljena v letu 1978, so v planu zajete tudi prenesene investicije iz leta 1977, medtem ko so v porabljenih sredstvih zajete tudi še nedokončane investicije.

Planirana sredstva za investicije za leto 1978 so:

prenos iz leta 1977	68 034 270
plan za leto 1978	133 735 413
Skupaj	201 769 683

Vloga skupnih služb v letu 1978

Del dohodka za skupne službe predstavlja pri delitvi za vsako TOZD dokaj visoko postavko. Ali je opravičena ali ne? Morda bi najlaže našli odgovor s kvalitetno analizo organizacije v kombinatu, saj je bila že ob sprejemanju plana za leto 1978 poudarjena nujnost organizacije tako dela v skupnih službah kot v upravah TOZD z namenom, doseči usklajenost na področju del in opravil. Še vedno pa so prisotni le očitki, da se številna dela in naloge duplirajo, ponavljajo, včasih tudi brez koristi za kombinat in družbo. Zakaj pa se ustavimo pri kritiki sedanjega obsega administracije prav pri skupnih službah, zakaj ne nadaljujemo naprej — izven DO? V katero smer gre razvoj tega sistema? V literaturi beremo, da bi morale strokovne službe biti čim racionalneje organizirane. Samostojnost TOZD ni to, da ima svoj lasten administrativni aparat, ampak to, da ima dohodek v svojih rokah. Ne gre zanikati, da se stroški administracije ne povečujejo tudi v temeljnih organizacijah, ki oblikujejo samostojne strokovne službe, ki jih prej ni bilo. Oblikujejo pa jih opravičeno, saj od DSSS ne dobivajo vseh potrebnih podatkov o svojem poslovanju. Visoke stroške samostojne administrativne službe pa prenese samo dovolj velika temeljna organizacija, to pa pomeni, da bodo TOZD postale tisto, kar so bila prejšnja podjetja, ne pa organizacije združenega dela v njihovem ustavnem pomenu. Kje iskati kvaliteto? V delovni skupnosti skupnih služb ali v temeljnih organizacijah? Kaj pa, če smo le mi — delavci v združenem delu — krivi, da se osnovna ideja tako odmika od začrtane poti?

Ker smo sredi poti — sredi preobrazbe, smo tudi dragi, za prenekatero TOZD predragi. Porast stroškov nasproti letu 1977 znaša 27,3 odstotkov, kar prikazuje tabela IX.

Kaj smo dosegli na področju osebnih dohodkov

Leto 1978 pomeni na področju politike osebnih dohodkov pomemben mejnik. Preveč centralno politiko nagrajevanja v letu 1977 je zamenjala popolna decentralizacija kot posledica zahteve zakona o združenem delu, ki daje delavcem temeljno pravico, da se sami odločajo o razporeditvi sredstev za osebne dohodke v skladu z doseženim dohodkom. Težko pa je odgovoriti na vprašanje ali nismo šli v smeri decentralizacije le nekoliko predaleč. Zakaj? Prvotna enotna metodologija za analitično oceno delovnih mest (iz leta 1976), ki bi nam morala služiti kot skupna osnova, ni več ustrezala praktičnim zahtevam, kar pomeni, da jo je vsaka TOZD uporabljala po svoje oz. bolje rečeno — vsi smo jo negirali. Kot posledico tega stanja lahko označimo številna prerangiranja in spremembe pri analitičnih ocenah posameznih delovnih mest in dokaj neenotno ovrednotena podobna delovna mesta po temeljnih organizacijah in v skupnih službah.

Ali lahko pričakujemo od nove metodologije za oceno del in opravil, da bomo dosegli enotnost na tem področju? Moramo. Saj enotna politika na področju osebnih dohodkov pomeni osnovo tako za izpeljavo dohodkovnih odnosov kot za združevanje sredstev, zato je ne bi smela vsaka TOZD razvijati in obravnavati po svoje. Dohodkovna uspešnost TOZD naj

V preteklem letu smo tako dosegli 48 odstotno realizacijo glede na skupna sredstva s prenosom iz leta 1977 in 75 odstotno v primerjavi s planom za leto 1978. Iz same tabele je tudi razvidno, da so bistvena odstopanja od plana v TOZD, pri katerih z letnim planom investicij sploh niso predvideli. Tu gre predvsem za nabavo nekaterih strojev — opreme v pekarnah, katerih nabava je bila potrebna za normalno obratovanje.

Gradnja silosa Vir je v teku in upamo, da bo čez nekaj mesecev silos že pripravljen za sprejem pšenice.

Investicija internega transporta mok kasni — predvsem zaradi težav z uvoznimi dovoljenji za opremo kot tudi zaradi nedokončne finančne konstrukcije.

Izgradnja pekarn v Kočevju je prenešana na obdobje 1979—80, seveda, če bomo v tem času uspeli združiti sredstva na osnovi skupnega sporazuma. Izkušnje so slabe. Prav zaradi nedoseženega sporazuma o združevanju sredstev že kasnimo z izgradnjo tovarne čokolade. Če pa bomo uspeli to oviro kljub vsemu premagati, bo verjetno nastopila nova — problem uvoza opreme.

Ugotavljamo lahko samo to, da smo na področju investicij vse preveč počasni.

Tabela VIII**Pregled planiranih in porabljenih sredstev za investicije v letu 1978**

TOZD	Planirana sred. za investicije	Porabljena sredstva	Indeks
Mlini	102 573 024	35 734 698	34,8
Pekarne Ljubljana	34 500 000	4 692 332	13,6
Šumi	24 708 524	11 587 645	46,9
Imperial	5 472 722	4 275 444	78,1
Gorenjka	22 029 000	112 803	
Pekarna Kranj	700 000	2 230 833	
Pekarne Dolenjska	700 000	3 044 135	
Triglav	—	28 514 306	
Maloprodaja	—	323 858	
Pekarna Vrhnika	—	901 567	
Blagovni promet	—	103 766	
Razvoj-inženiring	—	56 927	
Tehnični obrati	—	397 174	
DSSS	—	726 242	
Pekatete	—	47 364	
Prevozni park	9 068 613	4 823 380	53,2
Skupaj	201 769 603	97 572 474	48,4

Tabela IX**Gibanje stroškov DSSS nasproti TOZD za leto 1977 in 1978**

TOZD	1977		1978			
	DSSS	DSSS	Razvoj	Blagovni promet	Skupaj	Indeks 78/77
DSSS	—	—	—	47 623	47 623	
Mlini	13 312 624	5 779 143	1 373 217	3 214 111	10 366 471	
Pekarne Ljubljana	4 955 715	4 551 378	80 000	860 267	5 491 645	
Šumi	6 975 881	3 395 079	493 943	4 486 262	8 375 284	120,0
Triglav	7 786 991	5 065 119	714 751	5 457 197	11 237 067	144,3
Imperial	6 829 581	1 643 785	1 012 560	3 917 397	6 573 742	96,2
Pekarne Dolenjska	1 665 379	1 295 094	195 000	282 191	1 772 285	106,4
Pekarna Kranj	1 996 838	1 646 752	—	669 793	2 316 545	116,0
Gorenjka	2 953 636	1 602 091	720 000	2 740 545	5 062 636	171,4
Maloprodaja	1 063 094	1 058 686	—	—	1 058 686	99,5
Pekarna Krško	—	327 365	—	—	327 365	
Pekarna Vrhnika	—	811 742	125 000	208 741	1 145 483	
Blagovni promet	—	1 710 595	1 660	—	1 712 255	
Pekatete	—	1 662 755	—	1 483 228	3 145 983	
Razvoj	—	744 030	—	—	744 030	
Tehnični obrati	—	1 117 555	—	25 740	1 143 295	
Skupaj	47 539 739	32 411 169	4 716 131	23 394 273	60 521 573	127,3

Tabela XI**Analiza osebnega dohodka v primerjavi s planom in letom 1977**

TOZD	Bruto OD 1977	Povpr. št. zap.	Neto OD/z mesečno	Bruto OD 1978	Povpr. št. zap.	Neto OD/z mesečno	Št. zap. na osn. ur	OD/182
DSSS				18 797 438	165	6 456,25	169	6 418,05
Blagovni promet				12 725 613	84	8 741,59	83	8 846,91
Razvoj - inž.	33 313 504	330	5 842,01	2 614 547	20	7 543,23	17	8 874,39
Tehnični obrati				6 821 520	63	6 247,86	67	5 874,86
Mlini				24 174 979	219	6 369,61	248	5 624,78
Pekarna Vrhnika	38 841 577	464	4 844,34	6 336 705	65	5 583,10	69	5 259,44
Pekatete				4 835 741	55	5 073,31	58	4 810,90
Pekarne Ljubljana	22 960 674	275	4 831,79	40 810 586	423	5 567,03	464	5 075,11
Šumi	16 699 779	249	3 881,20	22 517 334	273	4 759,32	270	4 812,21
Triglav	20 148 749	259	4 501,98	23 138 799	265	5 020,94	292	4 556,67
Imperial	17 578 385	254	3 927,67	21 554 191	242	4 908,56	253	4 695,14
Pekarna Krško				4 071 164	31	7 237,60	38	5 904,36
Dolenjska	7 153 585	86	4 813,72	8 548 238	97	4 833,06	98	4 783,75
Pekarna Kranj	7 736 628	85	5 267,30	8 733 602	85	5 921,81	92	5 471,24
Gorenjka	5 688 250	77	4 275,07	6 609 073	83	4 578,80	76	5 000,54
Maloprodaja	5 126 556	73	4 064,04	6 330 778	75	4 874,02	75	4 874,02
Za počitn. domove	62 804			237 164				
Skupaj	175 310 491	2 152	4 714,35	218 857 472	2 248	5 617,67	2 369	5 330,74

se kaže v različni vrednosti točke in ne v osnovni oceni posameznih del in opravil. Dejstvo pa je, da se je vrednost točke oblikovala ne samo po dohodku TOZD, ampak tudi po vrednosti točke — drugih TOZD! Tako obnašanje v preteklem letu nam le potrjuje zahtevo po bolj enot-

nem sistemu nagrajevanja, kot pa ga uradno priznavamo.

Kljub določenim internim problemom so globalni kazalci o gibanju višine sredstev za osebne dohodke v sklopu DO zelo ugodni. Plan je bil dosežen stoodstotno, nasproti letu 1977 pa so sredstva po-

rastla za 24,8 odstotkov. V strukturi dohodka odpade na OD v letu 1977 60,64 odstotkov na osebne dohodke in v letu 1978 50,24 odstotkov, po planu pa smo za osebne dohodke izdvojili 55,9 odstotkov. Gibanje razporejenih sredstev za OD prikazujeta tabela X. in XI.

Tabela X
Sredstva za osebne dohodke

	1977	1978	Plan 1978	Indeks plan/78
DSSS		18 797 438	20 753 080	90,6
Blagovni promet		12 725 613	12 446 640	102,2
Razvoj - inž.	33 313 504	2 614 547	3 699 500	70,7
Tehnični obrati		6 821 520	6 279 940	108,6
Mlini		24 174 979	22 027 340	109,7
Pekarna Vrhnika	38 841 577	6 336 705	5 758 070	110,0
Pekatete		4 835 741	4 763 030	101,5
Pekarne Ljubljana	22 960 674	40 810 586	38 447 848	106,1
Šumi	16 699 779	22 517 334	24 000 000	93,8
Triglav	20 148 749	23.138 799	24 076 380	96,1
Imperial	17 578 385	21 554 191	20 797 690	103,6
Pekarna Krško		4 071 164	4 370 870	93,1
Pekarne Dolenjska	7 153 585	8 548 238	8 056 250	106,1
Pekarna Kranj	7 736 628	8 733 602	8 959 150	97,5
Gorenjka	5 688 250	6 609 073	6 483 760	101,9
Maloprodaja	5 126 556	6 330 778	6 129 470	103,3
Za počit. domove	62 804	237 164		
Skupaj	175 310 491	218 857 472	217 049 018	100,8

Neto osebni dohodek na zaposlenega se je gibal v naslednji višini:

	1977	1978	Indeks
neto OD/z	4 714,35	5 617,67	119,2
neto OD/182 ur	4 499,01	5 330,74	118,4
OD v gospod./z	4 693	5 730	122,1

Obrat zmrznjene hrane in peciva

Rudi Cedilnik

V sestavu TOZD Pekarne Ljubljana deluje od leta 1976 tudi obrat zmrznjene hrane in peciva. Svoje proizvodne prostore ima v zgradbi pekarnar na Šmartinski cesti 154. Proizvodom v tem obratu je vsem skupna osnovna moka ter enak postopek zmrzovanja. Ko je proizvodni postopek končan in je proizvod še surov, se takoj ohladi v posebnih zmrzovalnikih na —40° C, nato se zapakira in skladišči v zmrzovalnikih pri —18° C. Sam tehnološki postopek daje ime proizvodom — globoko zmrznjeni proizvodi iz testa.

Zamisel o tovrstni proizvodnji se je porodila v sodelovanju z ljubljanskimi mlekararnami. Ljubljanske mlekarne imajo za prodajo sladoleda v trgovinah po Jugoslaviji svoje hladilne vitrine, ki so v zimskem času premalo izkoriščene in bi naj ta program služil kot dopolnilo sladoleda. V razdobju dveh let so se navade spremenile, saj se danes sladolei in ostali globoko zmrznjeni izdelki prodajajo skozi vse leto.

Ob pričetku obratovanja je bilo v obratu zaposlenih le nekaj delavcev. Proizvodnjo smo začeli s tremi proizvodi in sicer so to bili skutni cmoki, zdrobovi žličniki in sladka pita. Prvi prodajni rezultati so bili zelo spodbudni. Kmalu pa se je zaradi premočne konkurence in zaradi našega preskromnega izbora pokazalo, da bo potrebno le-tega razširiti. Postopno smo uvažali nove kvalitetne proizvode, nekvalitetne pa smo opustili.

Danes je v tem obratu zaposlenih že preko 20 delavcev. Sedaj imamo v svojem proizvodnem programu listnato testo, skutne cmoke, marmeladne marelične cmoke, slivove cmoke, krompirjeve svaljke, mesne žlikrofe in domače štruklje.

Na tržišču ponujamo te proizvode skoraj v celoti preko ljubljanskih mlekar z njihovo hladilno tehniko. Poslovno tehnično sodelovanje z ljubljanskimi mlekararnami

je zelo pristno, kar posebno kaže razvoj tega obrata. V letu 1979 je bil količinski obseg proizvodnje za skoraj 50 odstotkov večji kot v letu 1977.

Približno četrtno zmrznjenih izdelkov prodamo sami neposredno v restavracije, menze, hotele in obrate družbene prehrane. V ta namen smo kupili hladilni kamion, ki dostavlja proizvode kupcem.

Nadaljni razvoj obrata zmrznjene hrane bo usmerjen v dve smeri in sicer za pripravo

V gospodarstvu doseženi osebni dohodek na zaposlenega je znašal v letu 1978 5 730,00 din, kar pomeni, da je višji od povprečja pri nas za 1,9 odstotka (5 730 : 5 617,67) medtem ko je bil v letu 1977 nižji za 0,5 odstotka.

Iz analize delovnega časa razberemo le

Analiza delovnega časa za kombinat

	1977	1978	Indeks
redne ure	4 070 436	4 244 145	104,26
(nadure)	(295 767)	(355 417)	120,16
reducirane nadure	443 650	533 126	120,16
(nočne)	(521 989)	(520 890)	99,78
reducirane nočne	208 796	208 357	99,78
boleznine do 30 dni	194 150	202 427	104,26
Skupaj	4 917 032	5 188 055	105,51
% boleznin	3,94	3,90	98,98

Zaključek

Ugoden finančni rezultat nas ne sme uspravati. Veliko vprašanj je še nerešenih, kar se je pokazalo tudi pred sestavo zaključnih računov. Temeljne organizacije, posebno še tiste posebnega pomena, kot sta Blagovni promet in Razvoj, nimajo enakih pogojev pridobivanja dohodka. Samoupravni sporazumi in dogovorjene interne cene kot vir pridobitve dohodka, so delo nas samih in marsikdaj že v jedru skrivajo napačni pristop k rešitvi problema. Tako se je izkazal način financiranja pri TOZD Blagovni promet v preteklem

spoznanje, da smo na tem področju premalo aktivni, oz. se mu ne posvečamo. V letu 1977 je od skupnih reduciranih ur odpadlo na nadure 9 odstotkov, v letu 1978 pa 10,2. Medtem, ko beležimo porast zaposlenih za 4,4 odstotke, so se ure povečale za 5,5.

letu kot popolnoma nestimulativen, napačen, predvsem pa ni jamčil ostalim TOZD, da se bi na področju prodaje in nabave izvajala racionalna politika.

Današnja informacija je le grob prikaz dogajanj v preteklem letu, morda celo preveč površinski, da bi služil za osnovo pri odločanju za naprej, za sestavo programa aktivnosti za leto 1979. V proces gospodarjenja in odločanja se morajo vključiti vsi delavci — z odgovornim odnosom do dela in delovnih sredstev in s tako politiko odločanja pri delitvi dohodka, da bo pozitivna, ne samo za nas, ampak za vse gospodarstvo.

Ijivosti kmalu povečati. To bomo dosegli z drugim delom linije za proizvodnjo listnatega testa. Na sedanji polavtomatski liniji proizvajamo samo listnato testo kot končni izdelek. Drugi del linije pa bo iz listnatega testa proizvode dokončno oblikoval, jim dodal nadev itd. S tem bo odpadlo veliko ročnega dela, ne bo več ozkih grl ter povečala se bo proizvodnja zmrznjenih in pecilno slaščičarskih izdelkov.

Za propagando do sedaj nismo dajali veliko, organizirali smo le nekaj degustacij, kjer smo predstavili naše izdelke. V bodoče bomo poizkušali razviti blagovno znamko za te proizvode, iz nje bi potem razvijali razne načine reklamiranja globoko zmrznjenih izdelkov.

Proizvodnja zmrznjenih izdelkov v Jugoslaviji na bazi testa je pričela leta 1972 v LEDU Zagreb, medtem ko je proizvodnja zmrznjenih mlečnih in podobnih proizvodov pričela že leta 1958.

Pripravljeni in polpripravljeni zmrznjeni proizvodi predstavljajo znaten napredek v razvoju prehrane in pomenijo pomembno obogatitev tržišča.

Najdaljšo tradicijo v pripravljanju zmrznjenih jedil imajo ZDA, ki so pričele s tovrstno proizvodnjo že leta 1945 in je potrošnja danes že preko 30 kg na osebo letno. V Evropi se je zmrznjena hrana začela uveljavljati leta 1960.

V Jugoslaviji je s proizvodnjo zmrznjenih testnin pričel zagrebški LEDO leta 1972. Hitro rast potrošnje teh proizvodov pokaže podatek, da je LEDO leta 1973 proizvedel že 654 000 kg zmrznjenih proizvodov, leta 1974 pa že 1 428 000 kg.

Iz podatkov je razvidno, da je prodaja zmrznjenih izdelkov v Sloveniji od leta 1973 do leta 1976 narasla 75-krat, s tem, da se je prodaja povečala leta 1976 nasproti letu 1975 za 15 odstotkov, leta 1977 pa kaže porast za 16 odstotkov glede na leto 1976.

Bistvene prednosti zmrznjenih proizvodov so predvsem v zelo hitri in enostavni pripravi obroka, dolga trajnost, proizvod zdrži vse svoje naravne lastnosti in vsebino, kar je predvsem pomembno. Zanimariti pa tudi ne smemo higienske neoporečnosti takega živila.

Potrošnja zmrznjene hrane brez mesnih proizvodov je na prebivalca v Švici leta 1976 po statističnih podatkih znašala 6 kg. Od leta 1960, ko je potrošnja vseh zmrznjenih proizvodov znašala 3 kg pa do leta 1976 je naraščala letno povprečno za 8,17 odstotkov.

(Nadaljevanje s 5. strani)

Po osebi je poraba v Jugoslaviji 0,93 kg zmrznjenih proizvodov ali 0,37 kg testnih proizvodov v letu 1976. V tem letu je v prehrambenih trgovinah približno 24 800 hladilnih naprav, ki so večinoma last proizvajalcev zmrznjene hrane. Razvoj proizvodnje vseh skupin zmrznjenih pripravljanih in napolpripravljenih

Strokovnjaki predvidevajo porast potrošnje tovrstne hrane v družbenih restavracijah za 15 odstotkov, v maloprodaji pa za 7,5 odstotkov letno. Pri tem je treba upoštevati, da je vedno več ljudi zaposlenih, zato za pripravo obrokov hrane na klasičen način ni časa, temveč se gospodinje poslužujejo že pripravljenih ali napolpripravljenih jedi, med njimi tudi globoko zmrznjenih.

jedil v Jugoslaviji je od leta 1958 v nenehnem porastu. Na področju proizvodnje testnih zmrznjenih proizvodov so danes uveljavljene naslednje proizvodne organizacije:

LEDO Zagreb, UPI Sarajevo, PKB Beograd, SOMBOLED Sombor, ŽITOPRODUKT Zrenjanin, ŽITO Ljubljana.

Na slovenskem tržišču dobimo zmrznjene testne izdelke naslednjih proizvajalcev:

ŽITO Ljubljana, LEDO Zagreb, UPI Sarajevo, ŽITOPRODUKT Zrenjanin.

Pri 2890 hladilnih telesih, kolikor jih je v trgovski mreži Slovenije (Ljubljanske mlekarne so zastopane z 2500 hlad. telesi), znaša prodaja po oceni 660 ton testnih globoko zmrznjenih izdelkov.

V odnosu na jugoslovansko proizvodnjo testnih izdelkov je delež ŽITA 3,75 odstotkov, v odnosu na potrošnjo teh proizvodov v Sloveniji je TOZD Pekarne Ljubljana zastopana s 45 odstotki.

Glede na potrošnjo v zahodno-evropskih državah je pričakovati stalno naraščanje potrošnje te vrste hrane. Do danes je bilo večino trgovin neustrezno opremljenih s hladilno tehniko, saj je v prehrambenih trgovinah v Sloveniji samo 150 hladilnih teles, ki so last trgovine. Ravno tako kot trgovska mreža so slabo opremljene s hladilnimi napravami tudi restavracije in obrati družbene prehrane. Veliko obratov družbene prehrane nima nobenih hladilnih naprav za globoko zmrzovanje, zato je skladiščenje tovrstne hrane nemogoče. V šestih najbolj razvitih evropskih državah prodajajo 20–40 odstotkov skupne proizvodnje zmrznjene hrane preko družbene prehrane. Vedeti moramo, da so kuhinje opremljene s hladilnimi napravami za skladiščenje hrane in s primerno opremo za pripravo globoko zmrznjenih jedil.

Lahko sklepamo, da bo stopnja rasti potrošnje testnih zmrznjenih proizvodov v prihodnjih letih v Sloveniji 10 odstotkov letno.

Računati moramo torej s tem, da bo razvoj trgovine usmerjen v razširitev hladilnih naprav, to je zmrzovalnih pultov in zmrzovalnikov, ki bodo služili za skladiščenje teh proizvodov. Vse to bo olajšalo distribucijo in pocenilo stroške, ker bodo dostave v večjih časovnih presledkih in odvzete količine bodo večje. Trgovine bodo bolj založene, ker ne bodo tako neposredno odvisne od točnega obiska distributerja-proizvajalca.

V isti smeri kot razvoj trgovine, bo moral iti tudi razvoj opreme kuhinj v restavracijah in obratih družbene prehrane. Povečale se bodo hladilne naprave in skladišča, uvajali bodo opremo za pripravo zmrznjenih jedi. Ravno tako kot kuhinje restavracij družbenih obratov se bodo preusmerile na zmrznjene proizvode tudi kuhinje hotelov. Po izračunih ameriške hotelske družbe Holiday Inns, ki je leta 1970 razpolagala z 1761 hoteli po vsem svetu, do leta 1980 pa predvidevajo to število povečati na 3000 hotelov, je oprema kuhinj, ki je opremljena za pripravo obrokov iz zmrznjenih proizvodov, cenejša za 40 odstotkov od opreme klasične kuhinje, prihranitev na prostoru pa je za 25 odstotkov.

Naslednjo možnost porabe zmrznjenih jedi predstavljajo individualna gospodinjstva. Njihova potrošnja zmrznjene hrane je vezana na posedovanje hladilnikov.

Število hladilnikov v Sloveniji in Jugoslaviji na 100 gospodinjstev:

Leto	Slovenija	Jugoslavija
1968	41,3	25,2
1975	67,4	45,9

Potek kaže, da bo ob vedno širšem izboru potrošnja še naprej rastla. Z zaposlenostjo žena postaja čas vedno bolj dragocen. Z mladimi pa se tudi spreminjajo prehrabene navade.

Dosedanja proizvodnja testnih zmrznjenih izdelkov v Jugoslaviji je bila predvsem usmerjena k individualnemu potrošniku, ker smo jo posredovali trgovinam in le delno v obrate družbene prehrane kot polpripravljen ali gotov izdelek. Iz podatkov iz tovrstne dejavnosti v zahodno-evropskih deželah je razvidno, da je 35 odstotkov od celotne proizvodnje zmrznjenega testa namenjeno pekovskim in slaščičarskim obratom ter družbeni prehrani kot polproizvod za nadaljnje dokončanje jedi.

Za 1 kg papirja 70 kg kruha

Jasna Novljan

Trgovina na drobno v Ljubljani se je znašla v nezavidljivem položaju, zato je skupščina mesta Ljubljane na pobudo sedmih ljubljanskih trgovskih organizacij sklicala posvet o kadrovski problematiki o trgovini na drobno.

Splošna ugotovitev je bila, da se je kadrovska struktura v trgovini na drobno, še posebno v živilski stroki, občutno poslabšala. Ljubljanske trgovske organizacije je v letu 1977 in 1978 zapustilo 36 odstotkov kvalificiranih in visokokvalificiranih prodajalcev, iz šol pa jih je prišlo le 6 odstotkov. Vpis učencev v šolo iz leta v leto pada, po končani šoli pa se jih malo zaposli v trgovini. V Žitovi temeljni organizaciji Maloprodaja so se leta 1977 izučile 4 učenke, ostala je le ena, od štirih izučnih v lanskem letu sta ostali dve. Leta 1978 je bilo zaposlenih povprečno 75 delavk, pa jih je odšlo kar 23, 16 je prišlo novih, a jih je od teh sedem še to leto zapustilo temeljno organizacijo.

Kot potrošniki se pogosto pritožujemo nad slabo postrežbo v trgovini, nad neprijaznostjo prodajalk, nad čakanjem. Pa po-

prodajajo kruh, mleko in druga osnovna živila, odpirajo že ob petih, pol šestih ali večjemu ob šestih. Da ne govorimo o koncih tedna in o dnevih pred prazniki. V tej dejavnosti je treba upoštevati še posebne zahteve glede pokvarljivosti blaga, higiene. Razumljivo je torej, da prodajalke bežijo v druge, lažje in bolje plačane poklice.

Temeljna organizacija Maloprodaja ima velike težave zaradi zelo starih in neprimernih trgovskih lokalov, katerim inšpektorji nenehno grozijo, da jih bodo zaprli. Za nove in večje trgovine pa ne dobijo prodajalk. V delu je na primer elaborat za novo samopostrežnico v Štepanjskem naselju, zanjo bi rabili 25 prodajalcev. Kje jih dobiti? Razen tega je oprema za živilsko trgovino dražja od opreme za druge trgovine, potrebni so hladilniki, skrinje, mlinčki, rezalci in drugo. Potrebna je predpisana obleka prodajalk. Za en sam kilogram klobučnega papirja, ki ga v trgovini rabijo, pa morajo prodati 70 kilogramov kruha!

Trgovci ne vidijo kaj kmalu izboljšav. Rešujejo sprotne težave, kot se pač znajdejo. Dogodi se na primer: Ponedeljek ob 13. uri. Telefon v tajništvo Žitove TOZD Maloprodaja. V trgovini na Zaloški ni nikogar, ki bi popoldne stregel kupcem. Od dveh v tem lokalu je pravkar ena sporočila, da ima pljučnico. Kaj zdaj? Kje dobiti nadomestilo? Katera od že tako preobremenjenih prodajalk bo dopoldansko izmenno podaljšala do večera? In kako bo jutri? In pojutrišnjem? In kdo mora nadomeščati 15 odstotkov delavk, ki so v poprečju stalno na bolniškem ali porodniškem dopustu?

Veliko odločujočih problemov stoji pred ljubljanskimi trgovci.

Solidarnost na izpitu

Niko Capuder

Minil je 28. februar in z njim čas, ko smo dokončno položili račune o uspešnosti gospodarjenja v minulem letu.

V nekaterih temeljnih organizacijah so ob

glejmo nerazporejenost še z druge strani. Delovne sile zelo primanjkuje, na eno prodajalko pride veliko kupcev, blago je treba prenašati v skladišče, iz skladišča v trgovino, na police. V Žitovi trgovini na Vodnikovem trgu na primer ob sobotah prodajo samo kruha 3 tone, treba ga je preložiti trikrat! Prištejmo še vsa druga živila, steklenice, pa ne bo težko ugotoviti, da je to težko delo in da so same ženske, ki ga opravljajo. Posledica dolgotrajnega stanja in težkega dviganja bremen so pogoste bolezni hrbtenice, nog. Delovni čas prodajalke prav tako odvrča od tega poklica zaradi turnusnega dela, sobotnega dela. Zaradi tega, ker ni zagotovljenega popoldanskega otroškega varstva. Trgovino sicer zaprejo ob določeni uri, prodajalke pa morajo postoriti še marsikaj, preden lahko gredo domov. Nadeje so skoraj neizbežne. Trgovine, kjer

poročili poslovnih organov ploskali, saj so podatki pokazali visoko akumulativnost, vse sklade so napolnili, tudi k stanovanjskemu so nekje dodali in še je ostalo, da, ostalo.

V finančno manj uspešnih temeljnih organizacijah pa so z zaskrbljenostjo sledili vsaki besedi, številki, ki je govorila o zaključnem računu ter o višini sredstev v tem ali onem skladu. No, letos je šlo. Kaj bo pa drugo leto? Ali bomo še lahko opravljali dela in naloge, katere so nam po desetih, dvajsetih ali celo tridesetih letih prešle v navado? Upravičeno so zaskrbljeni. Ob poročilih uspešnih temeljnih organizacij se je namreč izgubila zvest, da smo ena delovna organizacija, saj čim smo slišali za ostanek, smo slišali tudi vprašanje, koliko bomo delili. Ni pa

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)

bilo hkrati vprašanja, komu bomo delili, ali je uspeh res sad truda samo tiste temeljne organizacije, njihove boljše organizacije dela, njihove večje produktivnosti. Ali jim ni morda boljšega uspeha omogočila še kaka druga temeljna organizacija, morda ugodni tržni pogoji, kjer so uveljavili ugodne cene svojim proizvodom? Ali morda skupnost, ki jim je omogočila nakup proizvodnih sredstev, s katerimi se zdaj obnašajo lastniško in pozabljajo, da so to družbena proizvodna sredstva in ne njihova privatna ter da jim je zaupano, da z njimi ustvarjajo in čim bolje gospodarijo, pridobivajo novo vrednost, ki pa je vsekakor tudi sad minulega dela drugih, ki so dolga leta ustvarjali in se nemalokrat tudi zavestno odrekli višjim osebnim dohodkom. Na te so sedaj pozabili. Ne zavedajo se, da s tem rušijo enotnost in solidarnost delovne organizacije. Da se tržna situacija lahko tudi spremeni in bodo potem oni zaskrbljeni spremljali poročilo o zaključnem računu, da bodo njihovi skladi skromni, tudi stanovanjski. Brez dvoma bodo tedaj pozivali skupnost k enotnosti in solidarnosti, kar zdaj pozabljajo.

Prav bi bilo, da bi se ozrli leta nazaj pa bi ugotovili, da se jeziček na tehtnici poslovne uspešnosti nagiba zdaj k proizvodnji polizdelkov, zdaj k proizvodnji končnih izdelkov, obe pa sta druga drugi potrebni. Vprašanje je le, koliko sta si uskladili delo za skupen nastop ali vsaka zase iščeta kupce ali pa si s trenutnim uspehom temeljne organizacije kroji svojo kariero tudi kak poslovodni organ. Če bo zaškripalo, bo pač odšel, v kolikor ga ne bo odnesla že reelekcija. Delavci pa bodo ostali, z njimi pa tudi grenak priokus o čudnem gospodarjenju in o Peronovih časih.

Enotno planiranje politike izobraževanja

Stanislav Pohleven

Razpis prostih učnih mest in štipendij v SR Sloveniji za šolsko leto 1979-80, kjer sta TOZD Pekarne Ljubljana in Vrhnika razpisali vsega skupaj sedem učnih mest za peke, kaže da v kombinatu izobraževanju in s tem v zvezi kadrovske problematiki ne posvečamo dovolj pozornosti. Če odmislimo ta razpis, kjer gre v bistvu za usmerjeno izobraževanje in za politiko pridobivanja novih mladih kadrov ter pregledamo problematiko izobraževanja širše, bi brez pretiravanja lahko rekli, da je izobraževanje v kombinatu trenutno na precej nizki stopnji, oziroma da organiziranega izobraževanja in štipendiranja sploh ni. Resnici na ljubo moramo sicer zapisati, da posamezne temeljne organizacije izvajajo izobraževalne akcije in da so povezane z nekaterimi izobraževalnimi institucijami, vendar je očitno, da gre tu za pridobitev kvalifikacije zaposlenih, ki brez tega po zakonu ne bi mogli opravljati svojega dela.

Šolanje ob delu in štipendiranje, pa ne pomeni dovolj, če ni plansko in s tem uporabno za nadaljnji razvoj delovne organizacije kot celote.

Na nivoju delovne organizacije nimamo plana izobraževanja kadrov niti ne obstoja analiza dejanske kadrovske strukture. Taka analiza bi nedvomno razkrila občuten deficit v kadrovski strukturi, nizek izobraževalni nivo zaposlenih, razkorak med zahtevanimi pogoji za posamezno delovno mesto in dejanskim stanjem, neustrezno delovno razporeditev in pomanjkljivo funkcionalno izobrazbo zaposlenih. Taka analiza bi tudi pokazala, katere starostne strukture kaže še vključevati v izobraževalne procese, predvsem pa bi odkrila precejšnjo formalno neskladje med

zahtevami razvida del in nalog in dejanskim stanjem.

Srednjeročni program razvoja delovne organizacije, posebno pa razvoja temeljnih organizacij, mora vsebovati tudi plan kadrovskih potreb, oziroma mora predvideti kadrovske zahteve, ki jih bo razvoj narekoval na področju »delovne sile« v kratkoročnem, srednjeročnem in dolgoročnem obdobju. Ugotavljanje teh potreb in seveda tudi potreb po izobraževanju bo popolnejše, če bo podana tudi analiza samoupravnih organiziranosti, komuniciranja in samoupravnih odnosov v delovni organizaciji, kjer bo tak pristop izostril tudi potrebe po družbenoekonomskem izobraževanju zaposlenih. Tako bi tesno povezali področje strokovnega in samoupravnega izobraževanja, kar bi v perspektivi v delovni organizaciji zagotovilo kadre, ki jih bo zahteval vse bolj dinamičen razvoj samoupravnih družbe kot celote na eni ter tehnoloških procesov na drugi strani.

Pri planiranju in realizaciji teh potreb ne bi smeli zanemariti tudi individualnih želja zaposlenih. Uspešno se lahko realizira le tak izobraževalni program, ki spretno povezuje izobraževalne zahteve in interese delovne organizacije in želje zaposlenih po dodatni izobrazbi in kvalifikaciji. Analiza bi pokazala, v kakšni meri je ostvarljiva možnost take združitve želja, razen tega pa bi ugotovila in omogočila tudi eventualne prehode kadrov, ki bi zaključili tako planirane akcije izobraževanja v druge temeljne organizacije v sklopu kombinata (v kolikor bi ostale take potrebe).

Odsotnost vseh teh elementov v delovni organizaciji in še posebej v temeljnih organizacijah, sili kadrovske službo oziroma izobraževanje v sedanji situaciji (rahlo komičnih zapletov okrog svobodne menjave dela), da mrzlično išče svoj položaj in vlogo ter paberkuje za delom, namesto da bi temeljne organizacije nestrpno pritiskale in zahtevale organizacijo izobraževanja, predvsem pa konkretne izobraževalne in kadrovske rezultate. Z drugimi besedami: kadrovske izobraževalne služba bi se morala dobesedno dušiti od izvajanja izobraževalnih programov in drugih akcij na tem področju.

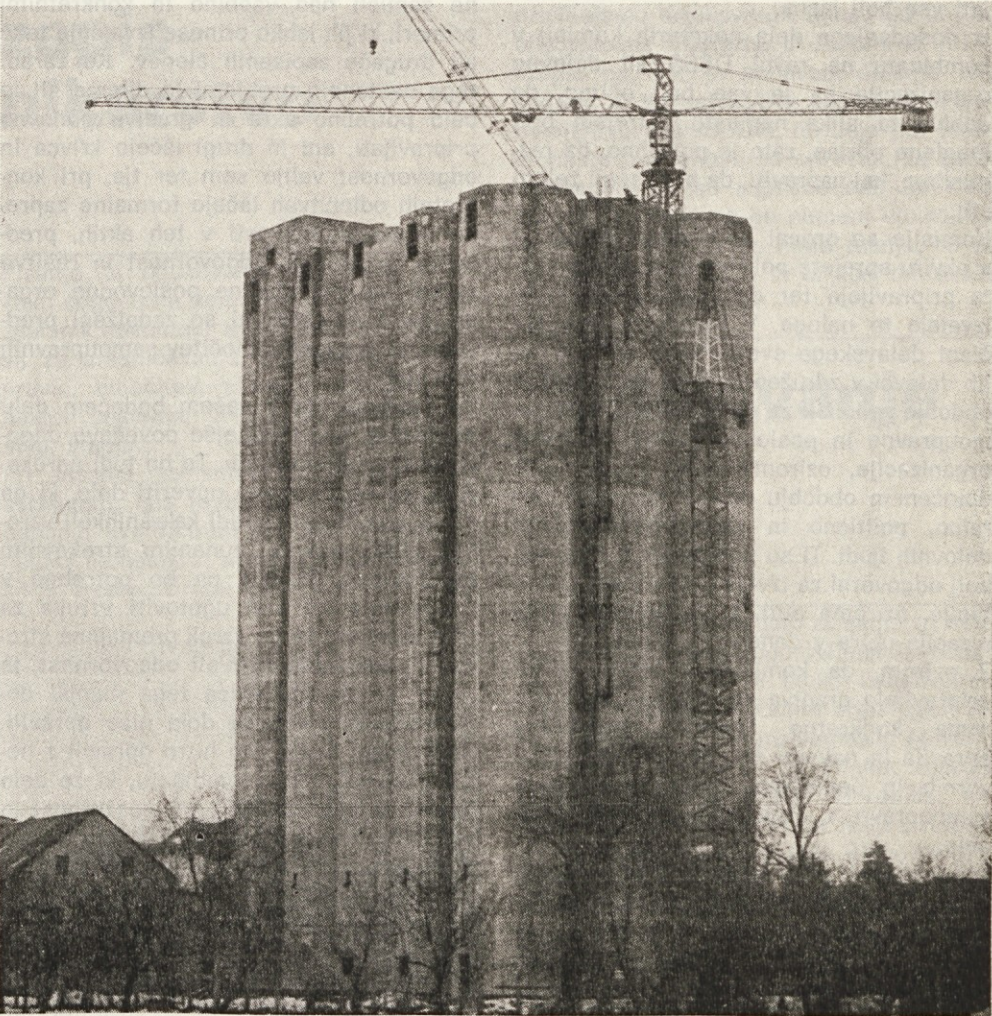
Marsikatera pripomba ali cinično vprašanje tudi vodilnih delavcev iz temeljnih organizacij, zakaj je v DSSS toliko kadrov, kaj počne organizator izobraževanja ali psiholog, zakaj plan svobodne menjave dela za leto 1979 predvideva toliko analiz, sklepa krog, ki ga načenja uvodna ugotovitev ob razpisu. Kaže, da se le-ti ne zavedajo v celoti pomena in vloge, ki ga predstavlja izobraževanje za delovno organizacijo, niti ne obvladajo tehnike in vsebine dela skupnih služb, sicer ne bi bilo toliko neumestnih pripomb na rovaš posameznih delovnih področij v DSSS, v dosedanjih razpravah pa tako malo konstruktivnih predlogov.

Vse to pomeni, da bo kadrovske izobraževalna služba morala v skladu s svojim položajem v sistemu notranje organizacije kombinata in s svojo funkcijo v sistemu planiranja (kadrov in izobraževanja) prevzeti svojo vlogo in ob bolj ali manj široko odprtih vratih TOZD opraviti potrebne analize, postaviti plan ukrepov in nalog in zahtevati, da se prične sistematično izgrajevati do sedaj precej zanemarjeno področje.

Zakon o usmerjenem izobraževanju, prelitto črnilo in ne nazadnje tudi dosedanje izkušnje, ki jih imamo v kombinatu zahtevajo, da se politika izobraževanja enotno planira na nivoju delovne organizacije. Če hočemo v dolgoročnem obdobju dobiti pozitivne rezultate. S tem mora biti enotno urejeno tudi finansiranje s temeljem v solidarnem združevanju sredstev, ki zagotavlja stalen proces in politiko izobraževanja in daje v dolgoročnem obdobju vsem enake in optimalne rezultate.

Kakšen prihranek sredstev in koliko večji rezultati se kažejo v enotni politiki in skupnem finansiranju izobraževanja so spoznale mnogo pred nami večje delovne organizacije, ki imajo mimogrede povedano večjo rast in tempo razvoja, ter z večjim naporom plasirajo svoje proizvode, ki niso kruh naš vsakdanji.

Ta spoznanja se kažejo tudi v poslovodno drugačnem pristopu k reševanju nekaterih problemov. Med drugim se na področju, o katerem je govora, ti pristopi kažejo v močnih strokovnih izobraževalnih službah, dislociranih izobraževalnih enotah strokovnih šol, izobraževalnih centrih in podobno. Čas bi bil, da se ob razpravah, ko delimo ali združujemo dinarje, lotimo stvari pri glavi in ne pri repu. Predvsem pa gre za to, da prenehamo po vsej sili gledati stroške za nekatere postavke v programu dela skupnih služb kot denar, ki zmanjšujejo kupček čistega dohodka, temveč kot naložbo, ki bo jutri dajala rezultate in bo pomagala odstranjevati tudi napake in negativne efekte v tekoči proizvodnji, ki pa so »skriti« v materialnih, oziroma poslovnih stroških in so kot taki stvar samo tistega, ki jih ustvarja.

Posebna izobraževalna skupnost

Neva Jurišič

V okviru izobraževalne skupnosti za agroživilstvo Slovenije je bila ustanovljena posebna enota izobraževalne skupnosti, v katero je vključena samo predelovalna industrija razen predelave mleka. Na podlagi stališč in predlogov republiškega sveta za vzgojo in izobraževanje in zakona o združenem delu smo dolžni pristopiti k organizirani samoupravni preobrazbi vzgoje in izobraževanja živilskih delavcev. Oblikovati moramo takšen sistem na vseh stopnjah, ki bo zagotovil ustrezen priliv usposobljenih delavcev. Šolo moramo imeti za del združenega dela in ne za samostojno celoto, ki dela po svojih tirnicah mimo združenega dela.

Takoj pa se srečamo s tradicijo. Še danes namreč pojmujeemo šolo kot izključno zadevo šolnikov, ki sami pripravljajo učne programe. Čim prej mora postati predmet odločanja živilskih organizacij posredno v posebni izobraževalni skupnosti za agroživilstvo, neposredno pa v oblikah svobodne menjave dela. Ta preobrazba terja načrten pristop, ki naj bi zagotovil hiter prehod na nove oblike dela in obnašanje v procesu kadrovske in izobraževalne dejavnosti. Vsi interesi delavcev živilskih organizacij združenega dela v Sloveniji naj bi se oblikovali skupno s sklepi in

stališči enote izobraževalne skupnosti za agroživilstvo pri Živilskem šolskem centru v Mariboru, v okviru katere bi se delegati organizacij združenega dela, visokošolske delovne organizacije biotehnične fakultete, visokošolske temeljne organizacije združenega dela živilske tehnologije enotno dogovarjali o vseh elementih združevanja vzgoje s proizvodnim delom, o uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov in o konceptu permanentnega izobraževanja.

Posebna izobraževalna skupnost za agroživilstvo bo morala oblikovati predlog nomenklature poklicev, katero bo verificiralo združeno delo in program vzgojnoizobraževalnih storitev. Temelj za uresničevanje svobodne menjave dela na področju vzgoje in izobraževanja so programi storitev in cen teh storitev, za katere se dogovorijo uporabniki.

Poseben strokovni odbor za organizacijo vzgoje in izobraževanja živilskih delavcev v okviru posebne izobraževalne skupnosti bo oblikoval programe po tehnoloških usmeritvah, proučeval podatke o kadrovske in pedagoških potrebah živilskih delovnih organizacij, usklajeval izobraževalne programe, predvidel potrebno mrežo šol ter oblike njihovega dela, pripravil osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih plana vzgoje in izobraževanja živilskih delavcev za srednjeročno in dolgoročno obdobje ter vse tekoče zadeve. Usposabljanje za delo mora prerasti šolske okvire in potekati tudi v neposrednem delovnem procesu. Delovne organizacije morajo zagotoviti materialno tehnične možnosti za proizvodno in delovno prakso učencev oziroma študentov in usposobiti inštruktorje in učitelje za to delo.

V enoten sistem usmerjenega izobraževanja bo vključeno tudi celotno izobraževanje odraslih. Pri tem je treba izhajati iz dejstva, da delavcem, ki jim razvoj tehnologije in organizacije dela postavlja nove zahteve, omogočimo v srednjem in visokem šolstvu izbiro le posameznih delov izobraževalnega programa.

Pravni nasveti

Obveščamo vse delavce, da v pravni službi kombinata na Šmartinski 154, drugo nadstropje soba 37, dobijo brezplačno pravne nasvete za kakršn koli svoje težave. Oglasite se lahko vsako sredo med 12. in 14. uro.

Komisije pod povečevalnim steklom

Stanislav Pohleven

Zakon o združenem delu kot organe delavskega sveta navaja tudi komisije. Vsebinska in metode dela komisij so bolj natanko opredeljene v samoupravnih splošnih aktih, ki določajo tudi pristojnosti, postopke in delo komisij. S pomočjo izvajanja teh določil bi morala vloga in pomen teh organov delavske samouprave postajati vse bolj jasna.

Iz dosedanjega dela nekaterih komisij v kombinatu na ravni DSSS ali delovne organizacije pa je vse bolj očitno, da dobiva ta slika namesto ostrejših bolj meglene oblike, zato je potrebno, da razmislimo, kaj napraviti, da bi dosegli želeni cilj.

Komisije so organi delavskega sveta, ki v okviru sprejete politike delavskega sveta pripravljajo ter delno ali samostojno izvajajo te naloge. V komisijah delujejo člani delavskega sveta, torej tisti, ki so jih delavci v združenem delu za določeno obdobje zadolžili za razvoj in izvajanje samoupravne in poslovne politike delovne organizacije, oziroma drugi člani, ki v določenem obdobju uživajo največje moralno, politično in strokovno zaupanje delovnih ljudi. Ti so potemtakem tudi najbolj odgovorni za izvajanje sprejete orientacije, oziroma poti, ki jo delovna organizacija ubira v danem momentu.

Z ozirom, da komisije v veliki večini pripravljajo gradiva za delavski svet oziroma konkretno izvajajo posamezna opravila in naloge, so eden najbolj odgovornih in pomembnih vzvodov uvajanja samouprave v organizacijah združenega dela.

Člani komisij so s funkcijo v teh organih prevzeli določeno družbeno breme in predvsem odgovornost, da v vsem svojem ravnanju dosledno izvajajo politiko delavskega sveta in delovne organizacije, jo nenehno preverjajo in dopolnjujejo in se zato v tej smeri tudi nenehno strokovno in politično izobražujejo, da bi bili kos vsaki situaciji, oziroma da bi opravičili izkazano zaupanje. Kot rečeno, se je v dosedanjem delu komisij bodisi stalnih ali občasnih, izkazalo, da komisije kot celote, žal pa tudi posamezniki v njih, ne čutijo te odgovornosti ter se v konkretnih situacijah ponašajo dokaj nezrelo in nesamoupravno. Ena resnih napak komisij je, da pri svojem delu ne zasledujejo vedno in samo interesov delovne organizacije ter da se boje soočiti z dejansko situacijo. Soočenje namreč pomeni premagovanje, oziroma popolno negiranje raznih prijateljskih, familiarnih, kvazi socialnih in podobnih momentov. Ta hiba pa tudi pomeni prelaganje odgovornosti na nekoga drugega, ponavadi na individualne poslovodne organe ali organe s posebnimi pooblastili. Skratka pomeni ustvarjanje takih okoliščin, ki preprečujejo in zavirajo normalne delovne procese. Dosedanja praksa dela komisij je pokazala, da se člani komisij za svoje delo v komisiji pomanjkljivo dodatno izobražujejo, oziroma seznanjajo s problematiko. Zaskrbljujoče je dejstvo, da celo predsedniki ali njihovi namestniki popolnoma prostodušno izjavljajo, da članom komisij ali njim samim ni potrebno poznati posameznih notranjih samoupravnih aktov, ki urejajo področje dela komisij, to je sporazumov, statutov, pravilnikov ali poslovnikov in še manj ustrezne zakone in predpise s tega področja.

Taka stališča pa pomenijo slabo formalno opravljanje samoupravne funkcije, oziroma zlorabljanje zaupanja delavcev, ki so jih izvolili za svoje delegate. Istočasno pomeni nadaljevanje take prakse veliko nevarnost in nujnost, da se take komisije, oziroma posameznike odpokliče in izvoli nove ter da se poda politične in strokov-

ne razloge, ki so pripeljali do odpoklica. Če bi bili bolj konkretni, kar pa ni namen tega članka, lahko tako za komisije v DSSS kot za komisije DO ugotovimo, da je v njihovem delu prihajalo do momentov, ki terjajo tako od članov, predvsem pa od obeh delavskih svetov, da se zamislijo in te pomanjkljivosti odpravijo. Sočasno kaže spregovoriti tudi o vlogi in položaju strokovnih služb ter kadrih, ki pripravljajo gradiva za posamezne komisije.

Službe in posamezne komisije premalo časa in pozornosti posvetijo solidni pripravi samoupravnih splošnih aktov in drugih izvedbenih predpisov. Tudi postopki sprejemanja so opravljeni na podoben način. Izgleda, da gre enim in drugim predvsem zato, da so teksti napisani, sprejeti in da je na koledarju formalno zabeležena še ena samoupravna zmaga. Še bolj žalostno je, da se tudi v javni razpravi nihče ne zamisli nad vsebino in konkretnimi primeri, ki jih lahko prinese izvajanje tako ali drugače zapisanih členov. Ko zaradi tega nastanejo problemi in dileme ali je celo potrebno akte in gradiva ponovno pripravljati, eni in drugi iščejo krivca in odgovornost valijo sem ter tja, pri konkretnih odločitvah iščejo formalne zapreke in pomanjkljivosti v teh aktih, predvsem pa skušajo odgovornost in rešitve zvrniti na individualne poslovodne organe, torej na tiste, ki so zadolženi predvsem za izvajanje odločitev samoupravnih organov.

To narekuje, da v našem bodočem delu postavimo pod močnejšo povečavo odgovornost enih in drugih. To bo tudi narekovalo, da bo potrebno poveriti delo, ki ga strokovne službe zaradi kakršnihkoli vzrokov niso opravile, zunanjim strokovnim institucijam. Seveda pa bo potrebno v istem trenutku tudi ugotoviti vzroke za tako stanje in če bo vzrok premajhna strokovna usposobljenost ali odgovornost, je jasno, da bo posledica tega manjši dohodek vseh tistih, ki dela niso opravili. Taki ukrepi bodo zelo hitro opravili z nekaterimi delavci v kombinatu, ki že zelo dolgo svojo nestrokovnost, neažurnost in malomaren odnos do dela skrivajo za razne izgovore o krivdi drugih, neurejenosti posameznih področij dela in podobno. Takšni ukrepi bi dali hitre in dobre rezultate na področjih, ki imajo individualne nosilce del in nalog in se tako ne bodo mogli skrivati za povprečne rezultate delovnih skupin ali služb.

Naloga komisij, predvsem komisije za spremljanje in izvajanje svobodne menjave dela med delovno skupnostjo skupnih služb ter individualnih poslovodnih organov pa je, da zagotovijo take ukrepe in načine merjenja rezultatov dela, ki bodo razpršili dvome o doprinosu vsakega posameznika v večjih strokovnih skupinah ter proces ugotavljanja uspešnosti približali procesom v materialni produkciji.

In še za konec. Zapis in kritika se prav tako kot za DSSS lahko nanaša na vse strokovne službe po temeljnih organizacijah združenega dela v kombinatu.

Koliko bodo delali upokojenci

Boris Lepša

V prvem tednu novega leta sta začela veljati zakonska predpisa o spremembah dveh pomembnih republiških zakonov, to je zakon o delovnih razmerjih in zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju. Gre za spremembo določil, ki urejajo izredno aktualno vprašanje zaposlovanja upokojencev. Za dejstvo, da je bila problematika na dnevnem redu XI. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije nedvomno dokazuje, da ustrezna rešitev tega vprašanja ni bila le v interesu upokojen-

cev samih, ampak v interesu družbe oziroma združenega dela v celoti. Zaposlovanje upokojencev je sistemsko urejeno v zakonu o združenem delu, kjer je v 216. členu določeno, »da delavcu preneha delovno razmerje po samem zakonu, če izpolni pogoje za osebno pokojnino«, vendar isti člen dodaja: »... če ne določa zakon drugače.« S tem pa so mišljeni republiški predpisi, ki konkretno pravno področje lahko uredi v vsaki republiki drugače, prilagojeno pač razmeram v posamezni družbenopolitični skupnosti. Socialistična republika Slovenija je z zakonom o združenem delu in z zakonom o invalidskem in pokojninskem zavarovanju in z omenjenima spremembama vprašanje zaposlovanja upokojencev dokončno uredila. Rešila je tudi dosedanje anomalije, po kateri je bil upokojenec lahko istočasno tudi delavec v združenem delu in je prejemal poleg pokojnine še polni osebni dohodek. In kakšna je nova ureditev?

Osebni dohodek ali pokojnina

Delavec izpolni pogoje za polno osebno pokojnino z doseženo pokojninsko dobo 40 let za moške in 35 let za ženske ter 35 let za borce. S trenutkom izpolnitve teh pogojev delavcu preneha delovno razmerje, razen če pristojni organ temeljne organizacije združenega dela ugotovi, da sta z delavcem soglasna, da delavec nadaljuje delovno razmerje. Pri tem zakon nikogar formalno ne zavezuje, da mora delavec v pokoj in je torej nadaljevanje delovnega razmerja odvisno predvsem od delavčevega zdravstvenega stanja, njegove sposobnosti za delo in kadrovskih potreb temeljne organizacije in seveda od delavčeve volje, da bi delo nadaljeval. V primeru, ko delavec ne preneha z delom, torej se ne upokoji, mu še naprej pripadajo vse pravice iz delovnega razmerja. S tem pa ne pridobi pravic, ki bi mu šle kot upokojencu. Pokojnina se v tem primeru ne izplačuje. Enako velja za tiste delavce, ki so že imeli status upokojenca, pa so se ponovno aktivirali ali se obvezno zavarovali oziroma so začeli opravljati samostojno dejavnost (na primer obrtniki).

Delavec, ki pridobi status upokojenca, torej ne more ostati v delovnem razmerju ali ga skleniti. V tem primeru dobiva pokojnino. Vse to velja tudi za družinskega člana, ki uveljavi družinsko pokojnino. Kadar se reaktivira upokojenec — in seveda s tem postane delavec v združenem delu z vsemi opisanimi posledicami — ki nima polne pokojninske dobe in je zaposlen s polnim delovnim časom ali vsaj s polovičnim, se mu čas trajanja delovne-

ga razmerja šteje za odstotno povečanje že uveljavljene pokojnine. To pomeni, da se mu pokojnina poveča za vsako leto za 2 odstotka pokojninske osnove. Če pa ima reaktivirani upokojenec polno pokojninsko dobo, se mu osebni dohodek iz polnovno sklenjenega delovnega razmerja lahko upošteva za novo odmero pokojnine. Razen tega pa se mu tako odmerjena pokojnina poveča vsako leto nove zaposlitve za 1 odstotek pokojnine, ne pokojninske osnove, do največ 5 odstotkov.

Borci NOV

Sprememba zakona o delovnih razmerjih varuje interese delavcev-borcev NOV kot njihovo osebno pravico. Enako pa obravnava tudi uveljavljanje povečanega štetja zavarovalne dobe, tako imenovana dvojna leta. Tak delavec lahko, če to želi, pri ugotavljanju pogojev za polno osebno pokojnino ugotavlja le enojno štetje posebne dobe (sodelovanje v NOB), čeprav se po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v štejejo v pokojninsko dobo dvojno. Druga možnost, ki jo daje predpis delavcem-borcem, pa je ugotavljanje pogojev za polno osebno pokojnino po dejanskem trajanju.

Pogodbe o delu

Četudi se upokojenec ne reaktivira, vseeno lahko sodeluje v delovnem procesu. Novela zakona dopušča možnost, da temeljna organizacija in upokojenec sklene pogodbo o delu, vendar je taka rešitev le izjemna. Novela namreč določa, da lahko upokojenec in temeljna organizacija sklene pogodbo o delu tudi za dela, ki se sicer opravljajo tekoče in za katera bi bilo potrebno skleniti delovno razmerje, vendar omejuje trajanje takega dela na največ 20 ur na teden. Zakon določa še, da morajo vsa taka dela temeljne organizacije določiti v svojem samupravnem splošnem aktu. Dokler temeljna organizacija tega ne stori, ne more z upokojencem skleniti pogodb o delu. Pri vsem tem je še potrebno poudariti, da z delom po pogodbi delavec ne zgubi statusa upokojenca in še naprej prejema pokojnino. Doslej so taki upokojenci plačevali poseben prispevek, če sta pokojnina in zaslužek po pogodbi o delu presegle določen cenzus. Odslej bo v takih primerih zaslužek upokojenca podvržen davku kot vsak drug priložnostni dohodek, ki ga plačuje organizacija združenega dela. Bistvo sprememb in dopolnitev obeh zakonov je tako: nihče ne more biti istočasno delavec v delovnem razmerju in upokojenec. To pomeni, da nihče ne more hkrati prejemati pokojnine in osebnega dohodka.

Za 8. marec

Osmi marec, dan žensk, smo praznovali tudi v Žitu, v vseh temeljnih organizacijah

in v delovni skupnosti skupnih služb. Večinoma so v okviru sindikalnih osnovnih organizacij pripravili skromen program, nato pa sodelavke pogostili ali jim dali darilne bone.

Kot vsako leto so se tudi letos na majhni slovesnosti za osmi marec zbrale žene borke. Aktiv Zveze združenj borcev jim je podaril keramične vrčke.

Programska izhodišča mladih

Michel Tome

Programska izhodišča koordinacijskega sveta ZSMS Žito Ljubljana izhajajo iz dokumentov 8. kongresa ZKS, resolucije 10. kongresa ZSMS in ZSMJ. Glavne naloge mladih v naslednjem obdobju so: krepitev akcijske enotnosti in trdnosti, razvijanje delegatskega sistema in delegatskih odnosov, razvijanje sistema socialistične samoupravne demokracije, krepitev obrambne moči naše družbe.

Trajna naloga mladih v združenem delu je graditev samoupravnih socialističnih odnosov. Skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami moramo prispevati k izpolnjevanju določil zakona o združenem delu. Pri mladih moramo razviti tak odnos do dela, ki bo onemogočal negativne pojave kot je nedelo, izostajanje z dela, neracionalnost, kar se potem velikokrat tretira kot objektivna težava ali pa krivce skrijemo pod kolektivno odgovornost.

Naš cilj je dosledno izvrševanje planov, uresničitev srednjeročnega in dolgoročnega plana, onemogočanje odklonov v kratkoročnem obdobju. Ni dovolj, da mladi v nekaterih temeljnih organizacijah in enotah, kjer smo sicer formalno organizirani, vodimo le manifestativne akcije, čeprav je tudi to ena izmed oblik dejavnosti življenjskega pomena. Tudi ni dovolj, da se mladi v združenem delu le vključujemo v akcije drugih organiziranih sil naše družbe, postati moramo sami iniciator. Predvsem pa mora biti naša aktivnost usmerjena k tistim pojavom in dogajanjem, ki so za nas mlade še posebej pomembni v združenem delu: razvoj delovne organizacije, štipendiranje in kadrovska politika, zmanjševanje honorarnega dela in dela tistih, ki so že izpolnili pogoje za upokojitev, stanovanjska gradnja in drugo. Za dosledno in uspešno opravljanje teh nalog pa moramo vzpostaviti prave delegatske odnose, ki bodo osnova za uspešno delo delegatske baze in njeno odločujočo vlogo.

Še ena pomembna naloga nas čaka v naslednjem obdobju. Aktivno in z veliko mero odgovornosti bomo morali tudi v mladinski organizaciji spregovoriti in se vključiti v prestrukturiranje gospodarstva, predvsem glede velike navezanosti našega gospodarstva na uvoz surovin. Tudi v krajevnih skupnostih so mladi le izvrševalci manifestativnih akcij. Zavedati pa se moramo, da skupaj s samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami v krajevnih skupnostih vsakodnevno dograjujemo in izgrajujemo naš bivalni prostor. Zato moramo sodelovati v preobrazbi naših krajevnih skupnosti. Danes ni več družbenega problema, ki ne bi bil tudi naš mladinski problem in obratno.

Še vedno smo priča odtujenosti vzgoje in izobraževanja od združenega dela. Nesprejemljivo je dejstvo, da združeno delo skoraj nima vpliva na oblikovanje politike usmerjenega izobraževanja.

Veliko več bomo morali razmišljati o problemu mentorstva, katerega moramo obravnavati kot možnega nosilca, spremljevalca in usmerjevalca mladih v vzgojno-izobraževalnem procesu.

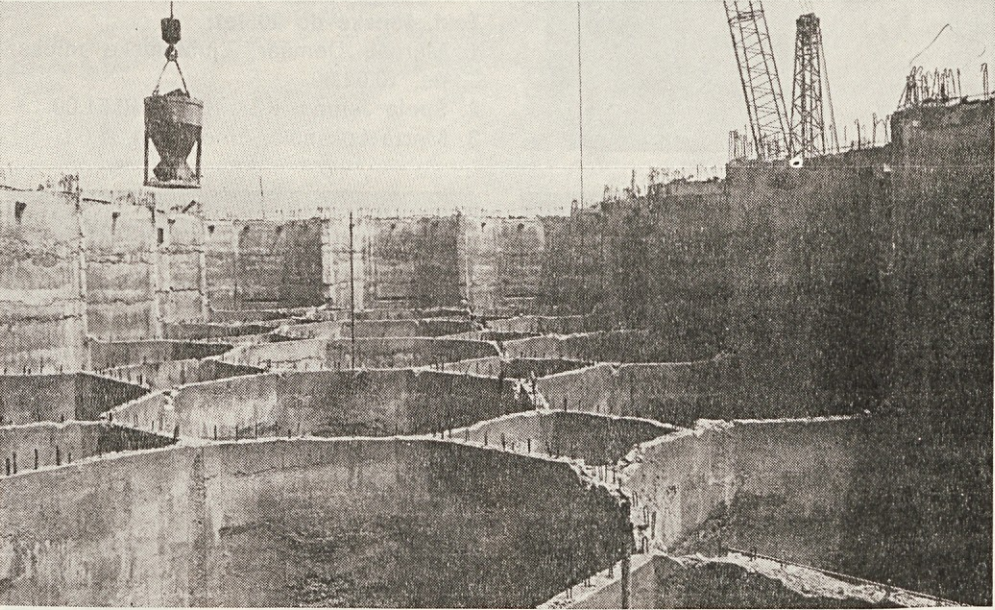
Predvsem bo potrebno večjo skrb posvetiti kadrovski politiki. Doslej nam namreč ni uspelo, da bi načela kadrovske politike prevečevala vsako osnovno organizacijo in aktiv ZSMS. Nismo se uspeli otresti kampanjskega dela glede sprejemanja, spremljanja in kadrovanja našega mladinskega članstva. Mnoge osnovne organizacije imajo svojega kadrovskega referenta le zato, ker ga pač predvideva statut ZSMS in ker je tako zahtevo postavilo predsedstvo koordinacijskega sveta ZSMS, ne pa zato, da bi bil s svojim

delom organizaciji v pomoč. Čim prej moramo postaviti odgovorne kadrovske referente v vsako osnovno organizacijo in aktiv in razplesti tako mrežo, da bomo imeli vpogled v delo našega člana v kombinatu. Zavedati se moramo namreč, da je zveza socialistične mladine družbenopolitična organizacija, v kateri mladi usklajujejo svoje interese, prek nje te interese zastopamo in uresničujemo ter tako predstavljamo bazo jutrišnjega dne. Iz naših vrst izhajajo samoupravljalci, delegati. To je za celotno družbo pomembna naloga, zato se moramo tesneje povezati z družbenopolitičnimi organizacijami v Živilskem kombinatu Žito, v krajevnih skupnostih in v krajih, kjer imajo temeljne organizacije svoj sedež. Omenim naj še vprašanje vloge in pomena komisij pri predsedstvu koordinacijskega sveta ZSMS v kombinatu. Nedopustno je stanje, da je komisija sama sebi namen, da se s svojim članstvom zapira vase. Osnovne organizacije in aktivni, njihova predsedstva morajo organizirati mlade v osnovne organizacije in aktive, voditi in usklajevati njihovo aktivnost, komisije pri predsedstvu pa jih morajo dopolnjevati.

Lastnosti pšenice

Marjan Jerman

Če je pšenica dobra ali ne, ocenjujemo z dveh izhodišč, ki se med seboj ne pokrivata vselej, to je z mlinskega in s pe-

kovskega tehnično tehnološkega izhodišča.

Važne lastnosti pšenice za mlinarje so naslednje: čistost pšenice, prostorninska teža, steklavost, vlaga, močnatost pšeničnega zrna.

Čistost pšenice ugotavljajo z mehaničnimi napravami. Čim manj je primesi, tem večja je vrednost pšenice.

O pomembnosti prostorninske teže (hektolitrske teže ali teže bušla) so mnenja različna. Z gotovostjo namreč lahko trdimo, da prostorninska teža na vrednost mletja pšenice nima posebnega vpliva. Odvisna je od zunanjih vplivov. Če se na primer hektolitrska teža od 81,5 zniža na 72,5 kilogramov zaradi tega, ker smo pri pranju odstranili pesek in prah, to zagotovo ne pomeni boljših ali slabših lastnosti zrna. Tudi vlažnost vpliva na težo, saj za vsak odstotek višje vlage pade možnost izmletja za 0,4 kilograma. Vsi dosedanjí poskusi, da bi hektolitrsko težo zamenjali z drugimi merili za kvaliteto, so propadli. Visoka hektolitrska teža še danes pomeni določeno priporočilo za pšenico.

Pšenična zrna, ki imajo na prerezu steklasto površino, so kvalitetnejša. Steklavost namreč pomeni, da imajo zrna visok odstotek beljakovin in več lepka, zrna so gosto zgrajena. Vlaga in toplota steklavost lahko znižata.

Za skladiščenje in mletje je vlaga pšenice izredno pomembna. Čim bolj vlažna

je pšenica, tem manj ima v zrnu suhih substanc, le iz teh pa dobimo moko. Če vlaga ni enakomerno razporejena po zrnu, se endosperm pri mletju težko odvaja od luske. To odvajanje je povsem drugačno, če pšenico navlažimo pred mletjem, ko se suha substanca ne izgubi, pač pa se z vlaženjem mletje zelo olajša. Skoraj natančno je mogoče določiti vsebino in količino močnatega dela zrna v pšenici, v poprečju se giblje med 77 in 84 odstotki. Ocenjevanje pšenice, kakršno zanima peke, lahko uporabimo tudi za ocenjevanje mok. Hitre metode (sedimentacija, izpiranje lepka, ugotavljanje Q števila) daje seveda le približno sliko celotnega kompleksa kvalitete, v praksi pa so zelo uporabne, če so seveda izvedene po predpisih.

Zapostavljeno zapisnikarstvo

Pisanje in oblikovanje zapisnika je še kako odgovorna delovna zadolžitev, saj je zapisnik dokument trajne vrednosti, osnova za uresničevanje dogovorov, zamisli, pravic, odločitev, sklepov, sprejetih na nekem sestanku. Z njim potrjujemo dejstva, stanje.

Pri pisanju zapisnika zahajamo v dve skrajnosti. Ena je ta, da pišejo zapisnik najmanj kvalificirani za tako opravilo, s čemer nemalokrat stečejo dragocene misli v pesek. Druga skrajnost pa je, da

si radi zapomnili. Po dveh ali treh urah nam ne ostane v spominu niti petina. Lahko torej rečemo, da mora biti zapisnikar zares ustrezno pripravljen za svoje odgovorno delo, da mora biti razgledan v stroki, vsebina razprave mu ne sme biti tuja, imeti mora določene izkušnje, obvladati mora tudi jezikovna pravila, biti mora odgovoren, iznajdljiv, samoiniciativen, da bo zapisnik nastajal že med samim sestankom. Tudi za to delo mora biti človek ustrezno kvalificiran. Če so zapisniki velikokrat slabi, za to ni vedno kriv le zapisnikar, temveč tudi vodja sestanka, ki se mu ni posrečilo obvladati razprave. Če hočemo prispevati k dobremu zapisniku, mora tisti, ki sejo sklicuje in vodi, obvestiti zapisnikarja o programu sestanka, o predvidenem poteku razprave in na kaj kaže biti posebej pozoren.

Administrativno tehnična opravila nasploh radi precenjujemo in tudi podcenjujemo. Prvič zato, ker pri teh opravilih pripisujemo strokovnost temu, kar naj bi bila splošna izobrazba in spretnost vseh, drugič pa, ker je ponavadi šolanje teh kadrov, ki so največkrat zapisnikarji, pomanjkljivo, neustrezno, ne daje jim funkcionalne pismenosti za opravila, za kateri menijo, da so usposobljeni. Še tako spreten strojepisec ne pomeni veliko, če ne ve, kaj piše in če nima znanja, da bi bil redaktor besedila in ni kos zahtevam poslovne tehnologije.

Sodelovanje

Jasna Novljan

Končno, po šestih sklicih za samo tri seje je bila sklepčnost zagotovljena in odbor za obveščanje se je lahko konstituiral. Predlog družbenopolitičnih organizacij Žita so delegati v odboru soglasno potrdili. Predsednik odbora je torej Ignac Blaznik iz temeljne organizacije Gorenjka, namestnik predsednika pa je Majda Robežnik iz temeljne organizacije Blagovni promet.

V uredniški odbor so imenovali: Gregorja Breznika, Ireno Škorjanec, Vladimirja Koprivnikarja, Marijo Košir, Jožeta Preskarja, Stanislava Pohlevna in Jasno Novljan, člani pa so na prvi seji iz svoje srede izvolili predsednika Stanislava Pohlevna.

O tem, kakšne so pristojnosti odbora za obveščanje in uredniškega odbora, smo že pisali in določili v pravilniku o urejanju in izdajanju Glasnika ter v temeljni vsebinski zasnovi glasila. Kako pa bosta ta dva organa v resnici delala, bomo videli. Za zdaj ne kaže ravno, da bi se delegati zavedali svojih obveznosti in soodgovornosti in kljub sprejetim samoupravnim aktom v zvezi z Glasnikom delo ne poteka po načrtih.

Na seji odbora za obveščanje 31. januarja letos so delegati sklenili, da mora vsak delegat za vsako številko Glasnika pri-skrbeti vsaj en prispevek. Pa niso ne sklep na seji ne osebni razgovori pripomogli k temu, da bi se do konca februarja dve, tri obljube spremenile v eno samo tipkano stran rokopisa ali v eno samo fotografijo. Delegatov je 21.

Upravičeno je torej vprašanje, če je res interes in želja delovnih ljudi Žita — kar smo pripravljeni mimogrede reči in napisati — da bi Glasnik redno izhajal in da bi bil naš časopis.

Se v nobeni temeljni organizaciji zadnji mesec ni zgodilo čisto nič takega, kar bi bilo vredno omembe, kar bi zanimalo delavce iz celega kombinata? Na vse pizive, da bi uredniški odbor oziroma urednika kdaj opozorili na dogodke, ljudi, probleme, o katerih bi bilo treba seznaniti sodelavce prek Glasnika, ni bilo odziva. Kar štiri teme, ki smo jih predvideli za objavo, prelagamo že tretjič, ker avtorji niso našli časa, da bi izpolnili obljubo in dolžnost.

Ne razumite teh besed kot prelaganje bremena na druga pleča, temveč kot čisto preprosto vprašanje: Ali je kdo pripravljen narediti polovico tistega, za kar se zaveže?

Samo četrti

Jasna Novljan

Tudi letošnje zimske športne igre delavcev živlcev Slovenije so mimo. Načrti, želje so uresničeni ali ne. Nekateri so razočarani, drugi se veselijo predvidenega uspeha, tretji pa so brez posebnih načrtov dosegli dobre rezultate. Kako je bilo z žitovimi smučarji? Doslej so desetkrat po vrsti prinesli z živiliade pokal za prvo mesto, lani pokal za drugo mesto, letos so se prvič vrnili brez pokala s četrtem mestom. Je to morda neuspeh? Je in ni. Glede na prejšnje uvrstitve smo vsekakor malo razočarani. Če pa pomislimo, koliko smo vložili truda in denarja v priprave, moramo biti pravzaprav zado-

voljni. Zavedati se moramo, da je vedno več organizacij združenega dela, ki sodelujejo na tem tekmovanju in je torej konkurenca vedno ostrejša. In da imajo večinoma za rekreacijo svojih delavcev širše možnosti kot pri nas. Delo rekreacijskega aktiva pri nas ne zadostuje več, potrebna je drugačna organiziranost, ki naj bi zagotavljala množičnost in tudi kakovost rekreacije zaposlenih, prav tako drugačno združevanje sredstev v ta namen.

Organizator letošnjih zimskih športnih iger živlcev je torej bila sestavljena organizacija združenega dela DOBRINA iz Celja, tekmovanje v veleslalomu in tekih je bilo 2. marca 1979 na Kopah nad Slovenj Gradcem.

Najbolje so se odrezali domačini in zmagali, drugouvrščena je Emona Ljubljana, tretja so Živila Kranj, na četrtem mestu je Žito Ljubljana, sledijo Mercator, Slovin, Kolinska, Pivovarna Union, Ljubljanske mlekarne, Fructal iz Ajdovščine, Droga Portorož in mariborska Agromehanika. Objavljamo rezultate po posameznih kategorijah:

Veleslalom, moški do 30 let:

1. Tone Krničar, Živila Kranj, 43,15
2. Ljubo Juvan, Dobrina Celje, 46,01
3. Borut Rakušček, Kolinska Ljubljana, 46,36
4. Stane Medveš, Planika Kobarid, 46,95
5. Janez Humerca, Žito Ljubljana, 47,24
15. Jule Sedej, Žito, 50,93
24. Franc Šemrl, Žito, 53,71
34. Rudi Praprotnik, Žito, 56,77
50. Zoltan Smodiš, Žito, 1.03,40
59. Franc Tomažin, Žito, 1.09,83

Veleslalom, moški od 31 do 40 let:

1. Matjaž Svet, 36,25
2. Janez Žakelj, Slovin, 37,25
3. Zdenko Vozlič, Agraria Koper, 37,27
7. Jože Peternelj, Žito, 37,84
22. Drago Vidic, Žito, 43,33
29. Franc Špendal, Žito, 44,08
30. Milan Zaletel, Žito, 44,27
47. Andrej Šarc, Žito, 46,94
59. Ivan Marn, Žito, 51,94

62. Željko Selak, Žito, 53,27
 74. Jože Preskar, 1.17,23
- Skupaj je tekmovalo 75 smučarjev.

Veleslalom, moški od 41 do 50 let:

1. Milan Rojina, Pivovarna Union, 37,64
 2. Viktor Miklavc, Dobrina Celje, 37,91
 3. Jože Rotar, Slovin, 38,07
 4. Dušan Arko, Mercator, 38,17
 5. Jože Pirc, Žito, 38,43
 7. Franc Ažman, Žito, 39,69
 32. Blaž Veber, Žito, 50,59
- Skupno je tekmovalo 45 smučarjev.

V skupini moških, starih nad 50 let nismo imeli zastopnika.

Veleslalom, ženske do 30 let:

1. Majda Papler, Emona, 35,51
 2. Milena Černe, Emona, 36,60
 3. Marija Čemažar, Mercator, 37,29
 5. Aleša Stritar, Žito, 38,95
 14. Milojka Jerše, Žito, 43,72
 17. Mojca Primic, Žito, 44,47
 19. Vojka Vidmar, Žito, 44,55
 28. Silva Močnik, Žito, 51,59
- Skupno je tekmovalo 38 smučark.

10. Intes
11. Eta Kamnik
12. Droga Portorož
13. Planika Kobarid
14. Fructal Ajdovščina
15. Talis Maribor
16. Kmetijski kombinat Gornja Radgona
17. Univit Ljubljana
18. Dana Mirna
19. Agromehanika Maribor

Razvrstitev ženskih ekip je naslednja:

1. Emona
2. Živila Kranj
3. Žito Ljubljana
4. Mercator
5. Dobrina Celje
6. Kolinska
7. Fructal
8. Slovin
9. Ljubljanske mlekarne
10. Pivovarna Union
11. Agromehanika Maribor
12. Droga Portorož

Teki, moški do 35 let:

1. Janko Lapajne, Ljubljanske mlekarne, 13.22,80
 2. Dušan Eržen, Emona, 14.43,00
 3. Jurij Langus, Žito, 15.14,50
 5. Rudi Praprotnik, Žito, 15.46,00
 12. Jože Mulej, Žito, 18.21,00
 26. Miha Ham, Žito, 28.06,40
- Skupno je tekmovalo 26 smučarjev tekačev.

Teki, moški nad 35 let:

1. Jože Pirc, Žito, 16.37,00
 2. Ludvik Lah, Ljubljanske mlekarne, 17.18,00
 3. Milan Saveli, Dobrina Celje, 17.37,10
 14. Andrej Šarc, Žito, 21.50,00
 20. Franc Trček, Žito, 41.02,00
- Skupno je tekmovalo 20 tekačev.

Teki, ženske do 30 let:

1. Maruša Demšar, Ljubljanske mlekarne, 10.02,00
2. Špela Jemec, KŽK Kranj, 10.51,00
3. Marta Lukančič, Emona, 11.37,00

Veleslalom, ženske od 31 do 40 let:

1. Marija Koder, Žito, 37,37
 2. Frida Gosnik, Živila Kranj, 39,38
 3. Maja Otrin, Ljubljanske mlekarne, 40,24
 - 4.—5. Kati Kočevlar, Kolinska, 40,96
 - 4.—5. Mojca Stermecki, Žito, 40,96
 12. Saša Kokolj, Žito, 44,66
- Skupno je tekmovalo 22 smučark.

Veleslalom, ženske nad 40 let:

1. Cilka Benedičič, Emona, 34,98
 2. Iva Rotar, Emona, 38,40
 3. Tončka Toplak, Živila Kranj, 38,90
 5. Cveta Rojina, Žito, 40,32
- Skupaj je tekmovalo 14 smučark.

Razvrstitev moških ekip je naslednja:

1. Dobrina Celje
- 2.—3. Mercator
- 2.—3. Pivovarna Union
- 4.—5. Živila Kranj
- 4.—5. Žito Ljubljana
6. Slovin
7. Emona
8. Kolinska
9. Kmetijsko živilski kombinat Kranj

6. Magda Šimenc, Žito, 12.23,60

Teklo je 6 smučark.

V skupini žensk nad 30 let nismo imeli zastopnice.

Skupna razvrstitev ekip v tekih na smučeh je naslednja:

1. Ljubljanske mlekarne
2. Žito Ljubljana
3. Emona
4. Fructal Ajdovščina
5. Pivovarna Union

Žito Kolinska neodločeno

Prijateljsko tekmovanje smučarjev iz Žita in iz Kolinske se vrsti že več let po vrsti. Za oboje pomeni to srečanje dober tre-

ning in možnost za izbiro najboljših, ki bodo zastopali delovno organizacijo na zimskih živilskih športnih igrah. Letos je bilo to tekmovanje v soboto 17. februarja v Kranjski gori. Vreme je bilo kilavo. Temu primerna je bila tudi udeležba: skromna. Predvsem naši smučarji so se ustrašili dežja oziroma sneženja v Kranjski gori, na štart jih je prišla le polovica prijavljenih. Upamo, da bo disciplina na občinskih tekmah in na živiliadi boljša.

Tekmovanje je bilo samo v veleslalomu.

Po seštevku negativnih točk je bil skupen izid neodločen 15 : 15.

Poletne igre letos v Portorožu

Kakor že nekaj let nazaj, tako se bodo športnice in športniki Živilskega kombinata Žito tudi letos udeležili poletnih živilskih športnih iger, ki bodo v Portorožu. Tekmovalci v Žitu smo doslej dosegali kar lepe uspehe, razen v nekaterih panogah. V skupni uvrstitvi smo bili celo tretji lansko leto v Mariboru. Mislim, da smo bili nekateri tekmovalci slabo pripravljeni, ker je bilo premalo treningov. Zato predlagam, da vodje ekip skličejo vse interesente za razne panoge. Če bomo dobro pripravljeni, bomo lahko pričakovali tudi boljše rezultate.

Menim, da bi bilo dobro objaviti v Glasniku imena vodij ekip za posamezne skupine in se nato vsak interesent za tekmovanje prijavi svojemu vodji ekipe in bi se tako lahko čimpreje pričelo s trenin- gom.

Kjer živimo

Volilne konference krajevne organizacije SZDL Nove Jarše se je udeležil tudi delegat Živilskega kombinata Žito.

Po poročilih o dosedanjem delu krajevne konference SZDL v tej krajevni skupnosti, kjer ima sedež tudi naša delovna organizacija, so razpravljali o nadaljnjih nalogah ter izvolili nove organe. Sprejeli so tudi pravilnik o ustanovitvi sekcij koordinacijskih odborov in komisij pri krajevni konferenci SZDL.

Po uradnem delu so razgovore nadaljevali na tovariškem srečanju. Z volilno konferenco so zaključili prvi del opravil pri organiziranju uličnih odborov socialistične zveze. Naredili so torej korak naprej v uresničevanju dejanskega neposrednega vključevanja delovnih ljudi in občanov pri odločanju o življenju v krajevni skupnosti.